

Xujun xi y'ét'a Jua én nda tsuhu Jesucristo

B'i ts'ín kitsúya nda xi kits'ínntu xujun yáha Jesu

¹ Nga tuts'ihin ni tu b'a ts'ín jahá tǵǵña Éen. Kui Éen xi y'ejǵakohō Ntǵaná. Kui Éen xi Ntǵaná.

² Kui xi y'ejǵakō Ntǵaná nkúhu nga tuts'ihin ni.

³ Éen kits'índakohō Ntǵaná ngayjee ni xi tǵín. Ndaha nku ni xi tǵín najmi kin'enda tsa najmi tǵín Éen.

⁴ Yo nibáha ra kjuatík'un. Kui kjuatík'uun, kui nd'í xi ts'ín ndzjehen xuta.

⁵ Ndí tǵ'at'ai má jyuun kō má jyuun najmi tǵhúkjuaha nga tǵts'ínk'ien.

⁶ J'ai nku nda xi 'mi Jua xi Ntǵaná kits'ín nibáha.

⁷ J'ai tsúya ni xi kíkíe tu xi kuitsuyaha yáha nd'í kō tu xi s'ejihin ra ngayjee xuta nd'í xi j'ai nchjanǵmíyaha.

⁸ Najmi kui xi nd'íu. Tu kin'e nibáhá tu xi kuitsuyaha yáha nd'íu.

⁹ Nd'í xi ndoo xi ts'ín ndzjehen ngayjee xuta ja ma kj'uaíhí asuntee.

¹⁰ Éen j'aik'ieǵña asuntee, Én xi Ntǵaná kits'índakohō asuntee. Tunga xuta asuntee najmi kamankǵihin yáha kui.

¹¹ J'ai ante xi ts'e, tunga xuta xi ts'e najmi kits'ínkǵáihin.

¹² Tunga xi kits'ínkǵáihin kō kis'ejihin, kui xutaha xi kitsǵáha nga kama ntǵhi Ntǵaná.

13 Kui xi kitsin xi nkú ts'ín kama mjehe Ntjaná. Najmi kitsin xi nkú ts'ín tsin xuta xi tjín, ko ta ndaha najmi xi nkú ts'ín tíjñaha xuta, ko ta ndaha najmi xi nkú ts'ín mjehe xuta.

14 Kui Éen xi kik'a yjoninte ko y'ejñajinni ko kiyai kjuachánkaha, at'aha kui xi Ntí nku tutuhu Ntia Na'miu. Tsakúchji kjuanda chánkaha ko én xi b'a tjín.

15 Jua kitsúya yáha kui. B'i kitsú:

—Kui xi kinchjanijmíyahana nga b'a kixian: “Xi askahan nibá nga an, kui xi tjun nga an, at'aha kui xi tu b'a ts'ín jahá tíjña.”

16 Xki kjuanda xi kik'ainá kjuanchiná chánka xi ts'e tsitjuihin.

17 At'aha Ntjaná kits'inchjén Moise nga kitsjá kjuatéxumoo, tunga j'aihí Jesucristo nga y'ejña kjuandoo ko én xi naxu tjín.

18 Najmi tjín xi ja be nkú tjín Ntjaná. Nku tutuhú Ntí nku tutuu xi tíjñako Ntia Na'miu, kui xi j'aikúchjiná Ntjaná.

*B'i ts'ín kitsúya Jua Bautista yáha Jesu
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

19 B'i ts'ín kinchja Jua nk'ie nga já judio k'aku xi tjín nanki Jerusalen kits'ínkji já na'mi ko já xi ta ts'ínxát'a ninku xi má nga ngjuásjaiyaha Jua yáha kui.

20 Kinchja kixi kixi Jua ko najmi ts'anacha. B'i kitsú:

—Najmi an nda xi xi kitsú Ntjaná nga ts'ín nibá.

21 B'a kitsú jóo nga kingjásjaiyaha:

—¿Yáhá ni ji? ¿A jihí xi Elia?

—Najmi an —kitsú Jua.

—¿A jihí xi nda profeta xi tjíhin nga kj'uaí? —kitsú jóo.

—Najmi —kitsú Jua.

²² —¿Yáha ji? —ta kitsú ngáha jóo—. At'aha tjíhin nga kuankínko ngáha ri én kixi já xi kits'ín nibáni. ¿Nkú bixín?

²³ As'ai b'i kitsú Jua:

—An xi nku nda xi tinchja ante kixiu nga b'a titsu: “Tjen kixiu niyá má nga nibá Ntíaná.” Kui niu xi y'et'a nda profeta Isaiá xujun éhen Ntíaná.

²⁴ Ko já xi kits'ínkji já fariseo

²⁵ ta kingjásjaiyaha Jua:

—Tsa najmi ji xi kitsú Ntíaná nga ts'ín nibá ko ta ndaha Eliá ko ta ndaha nda profeta xi tjíhin nga kj'uaí, ¿á xuta tibatentáhani?

²⁶ B'i kitsú Jua:

—An ntánijua tibatentakohona xuta, tunga síñajihínnuu nku xi najmi yo,

²⁷ xi kj'uaí askahan nga an. Najmi tje'henna tsa kjendáya n'úhu tjabaxín ntéhe.

²⁸ B'a kama ni xu'bi nanki xi 'mi Betanja, nanki xi tíña ngabantá ntáje Jordan, má tsaténtá xuta Jua.

B'i ts'ín kitsúya Jua nga Jesu xi chutsankaha Ntíaná

²⁹ Nístjin xi ma ndyjuun ngáha kkie Jua nga Jesu nibák'un tíñaha ko b'i kitsú:

—Kui xu'bi xi chutsankaha Ntíaná xi kjexín ngatitsuhun xuta asuntee.

³⁰ Kui xi kinchjanímyahana nga b'i kixian: “Xi askahan nibá nga an, kui xi tjun nga an, at'aha kui xi tu b'a ts'ín jahá tíña.”

³¹ Nk'ie ta ndaha an najmi be ya nihi, tunga ntánijuahá jáitentá xuta tu xi s'ejña chjihí ra xuta Israel yáha kui.

³² B'i ta kitsúya Jua ni xi kieke:

—Kieke nga nibajen Espiritu ndjiojmi ján xi nkú joyaha nku chutuju ko nga j'aik'iejñantjai nintaku.

³³ Ta ndaha an najmi kjee be ya nihi, tunga xi kits'ín nibáhána nga ntánijua kuatentáhana xuta, kui xi b'a kitsúna: “Xi chai nga nibajenk'uhun Espiritu ko k'úejñantjaihi, kui xi Espiritu Santo kuaténtáko ho xuta.”

³⁴ An kieke nga tsitjusun kui éen ko tixinya nga kui xi Ntíhi Ntíaná.

B'i ts'ín kinchjaha Jesu já ni'yakuyá xi tjuun

³⁵ Nk'ie nga kama ndyjuun, ta yohó tíinchako ngáha Jua jo já ni'yakuyáha. Kieke nga j'a Jesu yo ko b'i kitsú:

³⁶ —Kui xu'bo xi chutsankaha Ntíaná.

³⁷ Kint'é nga joó já ni'yakuyáha ni xi kinchja ko kitsjennkíhi Jesu.

³⁸ As'ai tsasenji astun Jesu ko kieke nga tjennkihí jóo. B'i kitsúhu:

—¿Mí xi tbinchisjó?

—Ji nda maestru —kitsú jóo—, ¿má tinchin?

³⁹ —Nibáasohoo —kitsú Jesu.

As'ai ngji jóo ko kieke má tíña Jesu. Yo kits'ínkj'a nistjin xu'bo, at'aha ja ngixun. Nkú ra ma nga chuba nju niu.

⁴⁰ Já xi joó xi kint'é ni xi kinchja Jua ko kitsjennkíhi Jesu, nku xi 'mi Andre xi nda nts'e maha Simon Pedro.

⁴¹ Kui xi títjun ngjingsjai Simon ko b'a kitsúhu:

—Ja kuasakúni nda xi kitsú Ntíaná nga ts'ín nibá.

⁴² As'ai j'aiko Andre nda nts'e nga j'aisehe Jesu. Jesu tsasehe Simon ko b'i kitsúhu:

—Ji xi Simon, ntíhi Jona. Ji xi k'úin ngáha ri Pedro.

⁴³ Nístjin xi ma ndyjuun, nk'ie nga tífi Jesu ante Galilea, as'ai ngjisehe Felipe ko b'i kitsúhu:

—Tsjénkiní.

⁴⁴ Nanki Betsaida nibáha Felipe, má nga ta nankihí Andre ko Pedro.

⁴⁵ As'ai Felipe ngjisehe Natanael ko b'a kitsúhu:

—Ja kuasakúni nda xi kinchjanijmíyaha Moise nga y'et'a xujun kjuatéxumoo ko xi ta y'et'a já profeta. Kui xi Jesu ntíhi Kuse, nda xi nibáha nanki Nazaret.

⁴⁶ B'a kitsú Natanael:

—¿A kamahá stjújin Nazaret nku ni xi nda?

—Nibáasehi —kitsú Felipe.

⁴⁷ Nk'ie nga kieke Jesu nga nibá tiña Natanael, b'a kitsú:

—Kuihí nda xu'bi xi xuta Israel tjeheñ ra, nku nda xi najmi b'anacha.

⁴⁸ —¿Nkú ts'ín yahaní? —kitsú Natanael.

B'i kitsú Jesu:

—Kuakiehe kintehe ni nga kuanchjahi Felipe, nk'ie nga kabinchunnki yá higuera.

⁴⁹ —Ji nda maestru —kitsú ngáha Natanael—, ji xi Ntíhi Ntíaná. Ji xi nda rejhi xuta Israel.

⁵⁰ B'i kitsú Jesu:

—¿A at'aha kuakiehe kintehe yá higuera kuaxihin, a kui kjuaha nga kuas'ejihin ri nga Ntíaná

kits'in nibáhana? 'Yún chánka ni xi chá sai nga xu'bi.

⁵¹ Kò b'i tà kitsú ya Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnu. Choo nga tsjén tixa ndjiojmi ján kò nga ntítsjehe Ntíaná kuiyájnu kò kuitjujen nga kj'uaísehe Ntíhi Ndax'iun.

2

B'i ts'in kits'in Jesu nku kjuankjún ajihin nku s'i kjuabixan

¹ Nístjin xi ma jahan kama nku kjuabixan nanki Cana, nanki xi tíñajihin ante Galilea, kò yò ngji naaha Jesu.

² Tà ngji Jesu kò já ni'yakuyáha kjuabixoon, at'aha kik'inyaha.

³ Nk'ie nga jeya binu, as'ai b'a kitsú naaha Jesu nga kinchjako:

—Ja najmi tà tíjihin ra binu.

⁴ —Ji tachjuún —kitsú Jesu—, ¿á an tí'miyahaní niu? Najmi kjee bichú chubana.

⁵ As'ai kinchjako naaha Jesu já xi tíincha basehe yámixò nga b'a kitsúhu:

—N'etjusun ngayjee ni xi kuitsunu.

⁶ Yò tíincha jun ndjii nisa xi kamandakoho ndjio. Kui xi ts'inchjén xuta xi ntje judio tjeheh ra nk'ie nga ts'in je yjohò nginkun Ntíaná, xi nkú ts'in tíña niyáha. Nkúnkú ndjii s'en ra tsa cháte kò tsa cháte kò kan litru ntánijua.

⁷ B'i kitsúhu Jesu já xi tíincha basehe yámixò:

—N'etso ntánijua ndjii.

Kits'íntse susun jóò ndjii.

⁸ As'ai Jesu b'i kitsúhu jóò:

—Chjúbó chuba kō tankínkōho ndā xi tibasehe s'íu.

B'a incha kits'ín jóo.

⁹ As'ai kikjut'a ndā xi tibasehe s'íu ntánijua xi ja kama binu, tunga najmi behé má nibaha ra ntóo. Tu já xi tìncha basehé ra yámixō xi be, at'aha kui xi ts'asje ntánijuō. Kui nga ndā xi tibasehe ra s'íu kinchjaha ra ndā bixoōn kō b'a kitsúhu:

¹⁰ —Ngayjee xutā títjun tsjá binu xi nda kō nk'ie nga ja 'yún ka'bi xutā, as'ai ní tsjá xi najmi 'yún ndaha. Tunga máha ji, binu xi 'yún nda xi títjoihi nd'ai tí'bai.

¹¹ Kui kjuankjún xu'bi xi títjun kits'ín Jesu nanki Cana, nanki xi títjajihin ante Galilea. B'a ts'ín tsakúchjiihi kjuachánkaha, kō kis'ejihin já ni'yakuyáha nga Ntíaná kits'ín nibáha.

¹² Ja kamoō. As'ai ngji Jesu nanki Capernaum nga tjenkō naaha kō já nts'e kō já ni'yakuyáha. Yo y'entu chuba nistjin.

B'i ts'ín kik'onsje Jesu chu xi tìncha batéña jóo má ma natsihin ninku

(Mt 21:12-13; Mc 11:15-18; Lc 19:45-46)

¹³ Nk'ie nga ja tábichú tiña S'í Pascua xi b'asje xutā xi ntje judio tjeheñ ra, as'ai ngji Jesu nanki Jerusalen.

¹⁴ Má ma natsihin ninku kisakúhu já xi tìncha batéña turu kō chutsanka kō chutuju kō já xi títntu yo nga tìncha ts'ínk'óntjaiya tōon.

¹⁵ As'ai jách'á n'ú'ya, kui xi kik'onsjekōho ngayjee chutsankō kō turu. Kikjaní ndzjo tōohōn já xi tìncha ts'ínk'óntjaiya tōon yo kō kits'ínk'ótsjá yámixaha.

16 B'i kitsúhu já xi tìncha batéña chutuju:

—Tich'onsjoo chunu e. Najmi tu tiyanta n'e mo ni'yaha Na'mina.

17 J'áitsjehen já ni'yakuyáha nga b'i ts'ín tjít'a éhen Ntiana: “Tjo ts'atina ni'yahi, kui nga tibenkihina kjuanima.”

18 As'ai já judio k'aku kingjásjaiyaha Jesu:

—¿Mí kjuankjúhun xi kuakúchji nga ma n'e ni xi tìn'ei?

19 B'i ts'ín kinchja Jesu:

—N'ekatsúnyo ninku ko jan nistjin kjesintjen ngáhana.

20 B'i kitsú já judio k'aku:

—Yachán jun nú kamandaha ninku. ¿Nkú ts'ín jan nistjin chjúsintjehenni ji?

21 Tunga yonintehe ní Jesu kinchjanijmíyaha nga kits'ínkjó ninku.

22 Kui kjuaha, nk'ie nga j'áíya ngáha ra ngabayoo, j'áitsjehen ra já ni'yakuyáha ni xi kitsú ko kis'ejihin én xi tjít'a xujun éhen Ntiana ko én xi kinchjako já judio k'aku.

23 Nk'ie nga tíña Jesu nanki Jerusalen ajihin S'í Pascua, nkjin nkjún xuta kis'ejihin nk'ie nga kkie kjuankjún xi kits'ín.

24 Tunga Jesu najmi kits'ínkjáihin xi nkú ts'ín ts'ínkjink'un xuto, at'aha be xi nkú k'un.

25 Najmi kamachjén tsa tjin xi kitsúyaha nkú k'un, at'aha be xi nkú ts'ín tjintuyá animaha.

3

B'i ts'ín kinchjanijmíko Jesu Nicodemo

¹ Nku nda fariseo xi 'mi Nicodemo xi ta nda k'akuhu xuta judio

² j'aisehe Jesu nga jyuun ko b'i kitsuhu:

—Ji nda maestru, yaní nga ji xi nku nda maestru xi Ntjaná kits'in nibáha. At'aha najmi ch'a kamaha ts'in kjuankjún xi t'n'ei tsa najmi tjñajihin Ntjaná.

³ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Xi najmi tsin tsetse, kui xi najmi ma chjihí xi nkú ts'in batéxuma Ntjaná.

⁴ B'a kitsú Nicodemo:

—¿Nkú ts'in tsín tsetse ngáha nku nda nk'ie nga ja chá? ¿A kamahá ta kjuas'en xi ma johó ngáha aya kats'a naaha ko tsín ngáha?

⁵ B'i ts'in kinchja Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxihin. Xi najmi tsínjin ntánijua ko Espiritu najmi kama kjuas'enjin nga Ntjaná xi kuatéxumaha.

⁶ Xi xuta tsjáha kjuatik'un, kui xi kjuatik'uhun xuta tjíhin. Xi Espiritu tsjáha kjuatik'un, kui xi kjuatik'uhun Espiritu tjíhin.

⁷ Najmi tu ma nkjúhin ni xi kuaxihin, nga tjíhin nga tsín tsetse ngáhanu.

⁸ Fi ntjo tu má nga mjehé ra ko ta nu'yái nga xu. Tunga najmi yaní má nibáha ko má tífi. B'a joyaha ngayjee xuta xi tsinjín Espiritu.

⁹ B'a kitsú Nicodemo:

—¿Nkú tjíhin ra ni xi tibixín?

¹⁰ B'i ts'in kinchja Jesu:

—Ji xi nda maestruhu xuta Israel. ¿A najmi yaní niu?

¹¹ Kjuaxi ni xi tíxihin. Jin chubai ni xi yai ko bixínyai ni xi kiyai, tunga jun najmi n'e s'ejun én xi bixínyai.

12 Tsa najmi s'ejinnuu énná nk'ie nga ni xi ts'e asuntei tínchjanijmíyahanuu, ¿nkú ts'ín s'ejihinnuu énná tsa ni xi ts'e ndjiojmi ján kuinchjanijmíyahanuu?

13 Ndaha nku najmi kjee fi ndjiojmi ján. Nkuhú Ntíhi Ndax'iun xi nibajehen yo.

14 'Xi nkú ts'ín kikjesíntjen Moise ye ante kixiu nk'ie, b'a tá ts'ín tjíhin nga chjúsíntjen Ntíhi Ndax'iun,

15 tú xi najmi ndyjaha xi s'ejihin rá kui nga tú sahá k'úentu tík'un sín.

16 'Kits'íntjo Ntíaná xutá asuntee nga kitsjá Ntí nku tutuhu tú xi najmi ndyjaha xi s'ejihin rá kui, nga tú sahá k'úentu tík'un sín.

17 Ntíaná najmi kits'ín nibá Ntíhi asuntee tsa tú xi k'uéjñanehe rá xutá ni xi kanéhe ngat'aha ngatit-sun xi kits'ín. Kits'ín nibá ní tú xi ts'íink'ankihi.

18 'Xi s'ejihin Ntíhi Ntíaná najmi tjin ni xi ngjuainéhe. Tunga xi najmi s'ejihin, kui xi ja tjen jé at'aha najmi kis'ejihin Ntí nku tutuhu Ntíaná.

19 Kui ngat'ai tjehe rá jé xutá. J'ai asuntee nd'í xi ts'ín ndzjehen xutá, tunga 'yúhún kama mjehe xutá má jyuun nga má ndzjeen, at'aha najmi nda tjin ni xi tjincha ts'ín.

20 Ngayjee xi ch'on ts'ín, kui xi ch'ohon nd'í xi ts'ín ndzjehen. Najmi fik'úhun tú xi najmi chaha ni xi tjincha ts'ín.

21 Tunga xi naxu ts'ín, kui xi fik'úhun nd'íu tú xi chaha nga tjincha ts'ín xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná.

B'i ts'ín tá kitsúya ngáha Jua yáha Jesu

22 Askahan nga b'a kamo_o ngjiko Jesu ja ni'yakuyaha ante Judea. Yo y'ejñako ja ni'yakuyaha chuba nistjin nga tsaténta xuta xi tjin yo.

23 Jua ta tsaténta xuta nanki Enon, yo ma tiña maha nanki Salim, at'aha 'yún tjin ntánijua yo. Incha j'ai xuta nga kisaténta yo.

24 B'a kama nk'ie nga najmi kjee s'eya'yún Jua.

25 As'ai ja ni'yakuyaha Jua ko nku nda judio kinchjanijmíyaha xi nkú ts'in tjin nga ts'in je yjoho xuta judio nginkun Ntjaná.

26 Incha ngjisehe Jua ko b'a kitsúhu:

—Ji nda maestru, nda xi j'aisehi ngabantá ntaje Jordan, xi tsixinyai yaha kui, kui xi ta tibaténta ko ngayjee xuta tjincha fisehe.

27 As'ai b'i ts'in kinchja Jua:

—Ndaha nku ni najmi ma ts'ínkjáihin xuta tsa najmi ndjiojmi jan kik'aihi ra.

28 Jun kinu'yo ni xi kinchja, nga najmi an nda xi ts'in nibá Ntjaná ngajoho. Tu kin'e nibá tíjuhúnna.

29 Xi nkúhu tsa nku kjuabixan, nkuhú nda xi tibixan. Nda xinkjin nda bixo_on tu síjñat'ahá ra. Tímjéñjuhu ni xi tinchja ko tsjo tímaha nga tint'é ntaha nda bixo_on. B'a ts'in an nd'ai. Ja tsichu ma ndjuú kjuatsjona.

30 Kui ndo xi tjin nga nk'a ngjuai, an kinte kfián.

31 Xi nibáha nk'a jan 'yún chánka sa nga tu yáha ni. Xi tjehe_n ra asuntee, kui xi xuta asuntee ko ni xi ts'e asuntee nchja. Xi nibáha ndjiojmi jan 'yún chánka sa nga tu yáha ni.

32 Títsuya ni xi kieke ko ni xi kint'é, tunga najmi ch'a tís'ejihín ra én xi tinchja.

³³ Tunga xi tís'ejihin én xi tínchja, kui títs'ínkie yjohō nga kjuaxi én xi nchja Ntjaná.

³⁴ At'aha xi kits'ín nibá Ntjaná, kui xi nchja éhen Ntjaná, at'aha Ntjaná kitsjáyjehe Espiritu.

³⁵ Ntia Na'miu 'yún tjohō Ntíhi kō ngayjee ni xi tjín ja kits'ínkjas'en aya ntsja.

³⁶ Xi tís'ejihin Ntíu, kui xi tijná tík'un sín. Tunga xi najmi tíma mjehe nga kujnt'é éhen Ntíu, kui xi najmi k'úéjña tík'un. Kjuakjahan Ntjaná tijnanehe.

4

B'i ts'ín kinchjanijmíko Jesu nku na Samaria

¹ Kik'inyaha já fariseo nga Jesu 'yún tjín saha xuta ni'yakuyá nga Jua kō nga 'yún nkjin xuta tibaténtá.

² Tunga najmi Jesu xi tsaténtá xuta. Já ni'yakuyáha ní xi b'a kits'ín.

³ Nk'ie nga kint'é Jesu ni xi kik'inyaha já fariseo, as'ai tsitju ante Judea nga kik'óya ngáha ante Galilea.

⁴ Tjihin nga kj'ua ante Samaria.

⁵ Kui nga j'aihi Sicar, nanki xi tijnajihin ante Samaria. Tijnakjoko xu'ba xi Jacob kitsjáha Kuse xi ntíhi maha.

⁶ Yo tijná ntá tixa xi kits'ínnda Jacob. As'ai ngjik'iejnat'a Jesu ntá tixo, at'aha ja kafentaha nga títs'ín niyá. Nkú ra ma nga chuba te jo niu.

⁷ As'ai j'ai nku tachjuún Samaria nga j'aik'asje ntánijua. B'i kitsú Jesu:

—K'uaini ichi ntánijua xi k'ua.

⁸ Kui chubo najmi tjintukohō já ni'yakuyáha, at'aha nichine incha kafik'atse ajin nantio.

⁹ As'ai b'i kitsú tachjúun:

—¿Nkú tjíhin ra nga an t́binchihini ntánijua xi s'ihini, nga ji xi chá judio kó an xi na Samariá?

B'a kitsú tachjúun at'aha najmi nda incha y'a xinkjín xuta judio xuta Samariá.

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Tsa yai ni xi tsjá Ntjaná kó tsa yai yá xi t́bankihi ntánijua, ji kuinchíhi kó kui tsjáhi ntánijua xi ts'ínk'íentu t́k'uhun xuta.

¹¹ —Ji chá ntia —ta kitsú ngáha tachjúun—, najmi t́jihin ni xi n'esjekohoni ntánijuo kó 'yún nanka ntá tixó. ¿Má k'úinchi'ahani ntánijua xi ts'ínk'íentu t́k'uhun xuta?

¹² Ntje cháná Jacob y'éjñaná ntá tixai. Kui xi ta kits'i ntánijua kó ta kits'i ntíhi kó chu xi kis'ehe. ¿A jihí xi 'yún chánka sai nga kui?

¹³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ngayjee xi k'úi ntánijua xu'bi ta kama xintá ngáha ra.

¹⁴ Tunga xi k'úi ntánijua xi tsjaha, kui xi ndahachí najmi ta kama xintáha ra. At'aha ntánijua xi tsjaha kama ajihin xuta xu'bo xi nkú joyaha nku ntá tixá xi bitju subaha ntánijua. B'a ts'ín k'úentu t́k'un síhin.

¹⁵ —Ji chá ntia —kitsú tachjúun—, k'úainí ntánijua xu'bo tu xi najmi ta kama xintáhana kó najmi ta kj'úáik'asjéhena ntánijua ei.

¹⁶ —T'in chubaihi x'ihin kó nibákoj —kitsú Jesu.

¹⁷ —Najmi tjínna x'in —kitsú tachjúun.

As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi t́bixín, nga najmi t́jihin x'in.

18 At'aha ja ma un x'in binchunko_i ko nda xi tinchunko_i nd'ai najmi x'ihin maha. Kjuaxi ni xi kuakixin.

19 —Ji cha ntia —kitsú tachjún—, tímankjinna nga chá profeta ní.

20 Ntje chani kits'intsjoho Ntiana naxi xu'bi. Tunga máha jun, b'a bixún nga Jerusalem tíña ante má nga tihin nga n'etsjoho Ntiana.

21 —Ji tachjuún —kitsú Jesu—, n'e s'ejin ni xi tíxihin. Kuichú chuba nk'ie nga najmi ta kjúáihinu naxi xu'bi ko najmi ta kuankihinu Jerusalem nga n'etsjoho Ntia Na'miu.

22 Jun najmi yo xi n'etsjoho. Tunga jin yai xi n'etsjohi, at'aha ajihin xuta xi ntje judio tjehe ra stjún xi ts'ínk'anki xuta.

23 Tunga jahá tábichú chuba ko ja kuichu chubo nd'ai nk'ie nga kjuaxi n'etsjoho Ntia Na'miu. Xi nkú ts'in kuakúyaha Espiritu Santo xuta, b'a ts'in ts'intsjoho Ntia Na'miu. At'aha Ntia Na'miu mjehe nga xuta xi b'i ts'in tjintuyaha ts'intsjoho.

24 Xi ts'intsjoho, tihin nga kjuaxi b'a ts'in xi nkú ts'in kuakúya Espiritu Santo. At'aha Espiritu ní Ntiana.

25 B'a kitsú tachjún:

—Be nga kj'uai Mesia, chá xi ts'in nibá Ntiana. Nk'ie nga kj'uai, kuitsuyaná nkú tihin ra ni xi tjin.

26 —An ní niu, an xi tinchjakohi —kitsú Jesu.

27 Kui chubo j'ai ngáha já ni'yakuyaha ko kama nkjúhun nga nku tachjuún tinchjanijmiko Jesu. Tunga ndaha nku najmi kama k'un kingásjaiyaha mí nihi xi mjehe ko a ra mí nihi xi tinchjanijmíyakocho tachjún.

28 As'ai tsasínjña nisaha tachjúun ko ngji ajin nantio. Ngji tsúyaha xuta ni xi kamat'ain.

29 B'i kitsú:

—Nibáase ma ruu xuta x'in xi kuatsúyana ngatentee ni xi kits'ian. Kutsa kuihi xi kitsú Ntjaná nga ts'ín nibá.

30 As'ai tsitju xuta nantio nga j'aisehe Jesu.

31 Nk'ie nga ngji tachjúun ajin nantio, já ni'yakuyáha Jesu b'i kitsúhu:

—Ji nda maestru, chinej ichí nichinej.

32 —Tíjñana nichine xi najmi yo —kitsú Jesu.

33 Kui nga b'i ngján kingjásjaiyaha ra xinkjín já ni'yakuyóo nga b'a kitsú:

—Tjín ra xi kj'uaikohó nichine.

34 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Nk'ie nga ts'ian xi nkú ts'ín mjehe xi kits'ín nibána ko nga ts'intjusan xá xi ts'e, kui ní niu xi nichinena.

35 Tíbixíun: “Ndyja sa ñju sá nga kujichú chon.” Tunga an b'a tíxinnuu: Chjúx'ánkiu tunkun ko chasoo. Xuta xi nibá ján, kui xi nkú joyaha chan. Ja tibichú chubaha. Ja kama kj'uaíya chon.

36 Xi tíf'áya chan xi nibá yo kama chjíhi. At'aha k'úentu tík'un sín xuto. B'a ts'ín nkuhú tsjo kamaha ra xi ts'ínxájin ko xi f'áya chon.

37 At'aha kjuaxi kjáihin én xi b'a tsuu: “Nku xi b'éntje ko kj'ái xi f'áya.”

38 An kits'inkjínuu nga chj'ayo chan xi najmi jun kis'enkinuu kjuanima. Kj'ái xi kuak'íéntje nga nibá xutai, ko jun ta sakút'anuu chjíhi xoo.

³⁹ Nkjin xuta Samaria xi tjintu ante xu'bo kis'ejihin Jesu nk'ie nga kint'é nga b'i kitsú tachjúun: “Kuatsúyana ngatentee ni xi kits'ian.”

⁴⁰ Kui kjuaha nk'ie nga j'aisehe ra xuta Samaria Jesu, tsankihi nga k'úejña yo. Y'ejña Jesu jo nistjin tjihin

⁴¹ ko 'yún nkjin sa xi kis'ejihin én xi kinchja.

⁴² As'ai b'a incha kitsúhu tachjúun:

—S'ejinni nd'ai tunga najmi tu ngat'aha ní én xi tsixin. S'ejin níni at'aha ko jin kuanu'yái ko mankjinni nga kjuaxi nga kui xi ts'ínk'anki xuta xi tu má tjíntuhú.

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nku nda chí

⁴³ Nk'ie nga j'a jo nistjin, as'ai tsitju Jesu yo nga ngji ante Galilea.

⁴⁴ At'aha kitsúya Jesu nga najmi yankjún nku nda profeta ante xi ts'e.

⁴⁵ Nk'ie nga tsichu Galilea, xuta xi tjin yo kits'ínkjáihin, at'aha kieke ngayjee ni xi kits'ín Jesu nanki Jerusalem ajihin s'íu. At'aha ko kui incha ngji s'íu.

⁴⁶ As'ai tsichu ngáha Jesu Cana, nanki xi tjíñajihin ante Galilea má nga kits'ín ma binu ntánijuo. Yo tjíña nku nda xi ts'ínxát'aha nda rej, kui xi tjíñaha nku nda chí xi kijíña un nanki Capernaum.

⁴⁷ Nk'ie nga kint'é nga tsitju Jesu ante Judea ko j'ai ante Galilea, as'ai j'aisehe ko tsankihi nga ngjuai ni'yaha tu xi ts'ínkihi ra nda chíhi, at'aha ja tí'me.

⁴⁸ B'i kitsú Jesu:

—Tsa najmi choo kjuankjún ko ni xi títakúchji nga'yúhún Ntíaná, najmi s'ejinnuu nga Ntíaná kits'ín nibána.

⁴⁹ As'ai b'a kitsú nda xi ts'ínxát'aha nda rei:

—Ji nda ntia, nibá mai ichí kintehé ni nga kuayá nda china.

⁵⁰ B'i kitsú Jesu:

—T'in ngáhani ni'yahi. Ja nda ngáha nda chíhi.

Kis'ejihin ndo én xi kitsú Jesu ko ngji.

⁵¹ Nk'ie nga tjen masen niyóo, kiséjin já musuhu ko b'a kitsúhu:

—Ja nda ngáha ntíhi.

⁵² Kingásjaiyaha ndo já musuhu mí chubaha kik'atuts'ihin nga kis'e nda ngáha ra ntíhi. B'a kitsú jóo:

—Kujña nga chuba nku tsitjuihin ch'iun nda chíu.

⁵³ J'áitsjehen na'mihi nda chíu nga kui chubo: “Ja nda ngáha nda chíhi”, kitsúhu Jesu. Kui ko ngayjee xuta xi tjin ni'yaha kis'ejihin Jesu.

⁵⁴ Kui kjuankjún xu'bi xi ma joho xi kits'ín Jesu nk'ie nga tsitju ante Judea ko j'ai ngáha ante Galilea.

5

B'i ts'ín kits'ínkihi Jesu nku nda xi kijña un

¹ Kj'ai nistjin ngáha, nk'ie nga tíncha b'asje s'íhi xuta judio ngji ngáha Jesu nanki Jerusalem.

² Yo tijná nku ntá tixa chánkantsú xi tiña maha ankjuaha naxinantóo xi 'mi Ankjuá Chutsanka. Kui ntá tixo xi 'mi Betesda nga én hebreo. Un ante nk'ién kis'entuhu.

³ Yo fantu nkjún xuta un, xuta ka, xi najmi ma fi ko xi nta sjai. Kui xi incha kuyáha nga ts'in niyá ntánijuo.

⁴ At'aha tu nkjé tu nkjéhé ni nku ntítsjehe Ntjaná f'aijénjin ntá tixo ko ts'in niyánkihí ntánijuo. Ko xi tjun tsungijin yjoho ntóo nk'ie nga ja kuan'e niyáha, kui xi ma nda tu mí ch'in xi k'uhún ra.

⁵ Yo kjijñajihín xuta uun nku nda xi tjihín kan tj'ion jan nú nga uhun.

⁶ Nk'ie nga kieke Jesu nga kjijña ndo yo, kamankjihín nga ja nkjin nú tjihín nga uhun ko b'i kitsúhu:

—¿A mjehi kama nda ngáhani?

⁷ —Ji nda ntia —kitsú nda uun—, najmi ch'a tjinna xi kuasínkona, tsa tsúngijinna ntá tixo nk'ie nga n'e niyáha. Nk'ie nga mjena tsungijian yjona, tu kj'aihí xi tjun tsungijin yjoho.

⁸ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tisíntjein, chjúbéi nijña xi kisujñasuin ko t'in.

⁹ Ta kuihi chubo kama nda ngáha ndo. Jak'á nijña xi kjijñasun ko ngji. Tunga xuatuhú kui nistjiun, nistjin nkjúhun xuta judio.

¹⁰ Kui nga b'a kitsúhu ra já judio k'aku nda xi kama ndo:

—Xuatu nd'ai. Tíjña nkjúhun kjuatéxumoo nga ch'ai nijñahi.

¹¹ B'a kitsú ndo:

—Xi kuats'innkina, kui xi b'a kuatsúna: “Chjúbéi nijña xi kisujñasuin ko t'in.”

¹² B'a kitsú jóo nga kingjásjaiyaha:

—¿Yá xi b'a kuatsúhi: “Chjúbéi nijña xi kisujñasuin ko t'in”?

13 Tunga najmi behé nda xi kama nkih̄i yá xi kits'ínk̄ih̄i, at'ah̄a nḡji t'ax̄ín Jesu ajih̄in x̄uta xi t̄incha yo.

14 Askahan Jesu kisatéjin ngáha ndo má ma natsih̄in ninkū ko b'i kitsúh̄u:

—Ji, ja kama nda ngáhani. Najmi ta n'eheni ngatitsun tu xi najmi satéhe ri nku ni xi 'yún ch'onk'un sa.

15 As'ai nḡji tsúyahā ndo já judiō k'akū nga Jesu xi kits'ínk̄ih̄i.

16 Kui kjuahā nga kits'ín unkiehē ra Jesu já judiō k'akū, at'ah̄a b'a kits'ín nga n̄istjin nkjúun.

17 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Na'minā títs'ínxá santaha nd'ai ko an ta títs'ínxá.

18 Kui kjuahā nga tu sahá 'yún tsangisjai niyáha já judiō k'akū nga mjehē ts'ínk'iehen Jesu. At'ah̄a najmi tu suba tsa n̄istjin nkjúun xi najmi kit-senkjún, tunga b'ahá kitsú ya nga Nt̄ianá xi Na'mih̄i. B'a ts'ín ta kuihi kits'ín ma yjoh̄o xi nkúhu Nt̄ianá.

B'i ts'ín tsakúchji Jesu xáha

19 As'ai kinchjā Jesu nga b'a kitsúh̄u jóo:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku ni najmi ma ts'ín Nt̄ih̄i Nt̄ianá kuenta subahā. Tu nkuhú ni xi tíbe nga títs'ín Na'mih̄i, kui xi ts'ín. At'ah̄a ngatentee ni xi ts'ín Na'miū, ta kui nihi xi ts'ín Nt̄iū.

20 At'ah̄a Na'miū 'yún tjoh̄o Nt̄iū ko bakúchjih̄i ngayjee ni xi ts'ín. Ko kuakúchji sahā ni xi 'yún chánka. Xi kama nkjúhúnnuu.

21 At'ah̄a xi nkú ts'ín Na'miū ts'ínkj'áiyahā x̄uta ngabayoo ko ts'ínk'íentu t̄ík'un ngáha, b'a ta ts'ín Nt̄iū ts'ínk'íentu t̄ík'un xi mjehē.

22 Najmi Na'miu xi kuasehe tsa nda ko tsa najmi nda ni xi kits'in xuta. Ntiu ni kitsjaha nga kui xi kuaseyjehe kui niu,

23 tu xi ngayjee xuta skuenkjuhun Ntiu xi nkú ta ts'in benkjún Na'miu. Xi najmi benkjún Ntiu, b'a ta ts'in najmi benkjún Na'mi xi kits'in nibaha.

24 'Kjuaxi ni xi tixinnuu. Xi basinñuju éna ko s'ejihin xi kits'in nibana, kui xi ja tjintu tik'un sín. Najmi tjín ni xi ngjuainéhe at'aha ja tsitujin ngabayoo ko tjintu tik'un sín.

25 Kjuaxi ni xi tixinnuu. Kuichú chuba ko ja kuichu chubo nd'ai nk'ie nga xuta k'ien kuint'é ntaha Ntíhi Ntíaná, ko xi tint'é'éhen k'úentu tik'un.

26 At'aha xi nkú ts'in Ntia Na'miu kuentaħa tjíħa tik'uhun, b'a ta ts'in kitsjaha Ntiu nga kuentaħa tjíħa tik'uhun.

27 Na'miu kitsjaha Ntiu tu xi kuasehe ra tsa nda ko tsa najmi nda ni xi kits'in xuta, at'aha kui xi Ntíhi Ndax'iu.

28 'Najmi tu ma nkjúnnuu niu. At'aha kuichú chuba nk'ie nga kuint'é ntaha Ntiu ngayjee xuta xi kjintuyánji

29 ko kuisíntjen ngaha. Xi nda kits'in kuisíntjen nga k'úentu tik'un. Xi najmi nda kits'in kuisíntjen nga s'enéhe ni xi kanéhe ngat'aha ni xi incha kits'in.

30 Ndaha nku ni najmi ma ts'ian kuentaħa. Xi nkú ts'in nt'e, b'a ts'in ts'ian kjua. Ko kixi ts'ian kjua, at'aha najmi bangisjai suba ni xi mjena. Ni xi mje níhi Na'mi xi kits'in nibana bangisja.

B'i ts'in kitsúya Jesu ni xi bakúchji nga kik'ai xaha

31 'Tsa ta ahan xinya yaha an, najmi chjihi ra en xi kuinchja.

32 Tunga tijnahá kj'ai xi tífina kjuanda, ko be nga chjihi ra ni xi ts'in nga b'éña chji yaha an.

33 Jun kin'ekjiú já xi ngjingjásjaiyaha Jua nga yaha kui ko kui xi kitsúya yaha an.

34 An najmi machjénna tsa xuta yjoninte nguaina kjuanda, tunga tíxihínnu nga n'echjihi ruu Jua tu xi k'uankihinu.

35 Jua b'a joyaha nku nd'í xi tsat'ai ko kits'in ndzjen, ko jun kin'e tsojiun kutju nd'íhi.

36 'Tunga 'yún chánka sa ni xi tífina kjuanda nga en xi kinchja Jua. At'aha xá xi kitsjana Ntia Na'miu nga ts'intjusan ko xi tít's'ian nd'ai, kui xi ta tífina kjuanda. Tíbakúchji nga Ntia Na'miu kits'in nibána.

37 Ko Na'miu ya xi kits'in nibána ta tífina kjuanda. Jun najmi kjee nu'yó ntaha ko ta ndaha najmi kjee yo xi nkú tjin.

38 Ta ndaha najmi tijnajinnuu éhen ajin animannuu, at'aha najmi s'ejinnuu xi kits'in nibá.

39 'Yún nkjún n'eyo xujun éhen Ntianá at'aha b'a manuu nga b'a ts'in sakúhunu nga kujntsuba tik'un síún. Tunga an ní tinchjanijmíyahana xujun nga tífina kjuanda.

40 Tunga najmi mjehénuu nibasenú tu xi kujntsuba tik'uhunnu.

41 'Najmi títangisja tsa xuta tsjana kjuachánka.

42 Tunga behénuu. Be nga najmi n'etjót Ntianá.

43 Ngajoho Na'mina jáihina ko jun najmi n'ekjainnú. Tunga tsa kj'ai xi kuaté xá subaha yjoho, tu sahá kui xi n'ekjóhon.

44 B'i ngján 'boho kjuachánka yjonuu. Najmi binchisjó nga Ntíaná xi nku tutuu tsjánuu kjuachánka. Nk'ie nga b'a n'o, ¿nkú ts'ín s'ejihinnuu éna?

45 'Najmi tu b'a bixiún tsa an xínyat'ainnuu nginkun Ntia Na'miu. Moise ní xi tíma 'yún tak'un, kui ní xi títsuyat'ainnuu.

46 Tsa kjuaxi nga s'ejinnuu ni xi y'et'a Moise, ta s'ejinnuu an, at'aha an kinchjanijmíyahana Moise.

47 Tunga tsa najmi s'ejinnuu ni xi y'et'a Moise, ¿nkú ts'ín s'ejihinnuu én xi tínchja?

6

B'i ts'ín kits'ínkjen Jesu já xi un mi

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Kj'ai nístjin ngáha ngji Jesu ngabantá ntáchak'un Galilea, xi ta 'mi ntáchak'un Tiberia.

2 Nkjin nkjún xuta kitsjennkíhi, at'aha kíkíe kjuankjún xi kits'ín nga kits'ínkíhi xuta un.

3 As'ai tsiyajnu Jesu nku asunntu tjenki ko yo y'ejñako já ni'yakuyáha.

4 Kui nístjiun ja túbichú tiña S'í Pascua xi b'asje xuta xi ntje judio tjehe ra.

5 Nk'ie nga tsase Jesu ko kíkíe nga nkjin nkjún xuta xi tíncha nibák'uhun, b'a kitsúhu Felipe:

—¿Má xi tjehe ch'atsee ninkuan xi kjine xuta nkiun?

6 Tunga tu xi kikjut'ayák'uhún ni Felipe nga b'a kitsúhu, at'aha be ni xi ts'ín.

7 As'ai b'a kitsú Felipe:

—Ta ndaha tsa jo unchan toon denario ninkuan ch'atsee, tsa as'ai ichí ichí k'uaihi nga nkúnkú, najmi kuichú maha ra.

⁸ As'ai b'i kitsú nda ni'yakuyá xi 'mi Andre, xi nts'e maha Simon Pedro:

⁹ —Ei síña nku nda chí xi y'a un ninkuan xi kamandakoho tu cebada ko jo tjiō. Tunga, ¿mí skan kamaha ra xuta nkjiun niu?

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—B'a t'ihuun nga kat'entu ngayjee xuta.

Tjin nkjún naxi chu kui ante xu'bo ko y'entu ajin naxi chu nkú ra ma un mij jáx'in.

¹¹ As'ai jak'á Jesu ninkuon, kitsjáha máb'achjihí Ntjaná ko kits'ínndzjohō xuta xi kab'entu yo. B'a ta kits'ihin tjiō nga kitsjáha xi nkú tjin mjehe xuta.

¹² Nk'ie nga kik'ie sisihin xuta, as'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Chj'ayo ninkuan xi k'uankiu tu xi najmi kuatsúhun.

¹³ As'ai j'áya jóo ninkuan xi ts'ankiu, kui xi nibaha ra ninkuan cebada xi uun. Te jo nisín kama ninkuan xi ts'ankihí xuta.

¹⁴ Nk'ie nga kikié xuta nkjiun kjuankjún xi kits'ín Jesu, as'ai b'a incha kitsúhu xinkjín:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai xi nda profeta xi tjihin nga kj'uaí asunntej.

¹⁵ Tunga kamankjihín ra Jesu nga mjehe jóo ngjuaike kjuayúhun nga nda rej ts'ín maha. Kui nga ngji t'axín suba ngáha asuntu tjenkiu.

B'i ts'ín ngjisun Jesu ntáchak'uun

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Nk'ie nga ja tíma jyun, as'ai incha j'aijen andai ntáchak'uun já ni'yakuyáha Jesu.

¹⁷ Jas'en yábarku tu xi kj'uatikjáha ntáchak'uun nga ngjuai nanki Capernaum. As'ai tu kama

jjunt'aihín nk'ie nga najmi kjeē bichú tjennkihi Jesu.

18 Kō tū nkuhú ntjō xi tū xí 'yúhún kama. Xí kits'ín xuhú ntáchak'uun.

19 Nk'ie nga tsichu nkú ma tsa un kō tsa jun kilometru tjihin, kikié jóō nga Jesu nibásun ntáchak'uun nga nibák'un tiñaha yábarku. Incha kitsankjún jóō,

20 tūnga b'ihí kitsú Jesu:

—An ní niu. Najmi tū binkjun.

21 Tsjo kamaha jóō nga jas'en Jesu yábarku kō tū tsichu sahá yábarku nanki xi má nga tūincha fi.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga kui xi ts'ínk'íentu tík'un xuta

22 Nistjin xi ma ndyjuun kamankjihin xuta xi y'entu ngabantá ntáchak'uun nga tū nkuhú maha yábarku xi tsitju yō kō nga Jesu najmi jas'en nga ngjiko já ni'yakuyáha, at'aha tū já ni'yakuyáha ngji subahá.

23 As'ai incha j'ai kj'ai yábarku xi tsitjuhu nanki Tiberiá nga j'ai tiña má xi tjeheh kikjine ninkuan xuta nk'ie nga kitsjáha Jesu máb'achjhi Ntíaná.

24 Kui b'a maha, nk'ie nga kikiéhe xuta nga najmi tā tjihin Jesu yō kō tā ndaha já ni'yakuyáha, as'ai jas'en yábarku nga ngjingisjai nanki Capernaum.

25 Ngabantá xinkuu kisakúhu kō b'i incha kitsúhu:

—Ji nda maestru, ¿nkú n'e jáihini ei?

26 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kiyo kjuankjún xi kits'ian, tūnga najmi kuihí kjuaha tbinchisjáihinú.

Tu ngat'aha ní ninkuan xi kichinehenu nga kitse susunnuu, kui kjuaha nga tbinchisjáihinú.

²⁷ Najmi tu n'exántjaihinu ninkuan xi maha fe. Ninkuan xi najmi ma níhi fe n'exántjaihinu. Kui xi ts'íink'íéntu tík'unnuu. Ntíhi Ndax'iun tsjánuu ninkuan xu'bo. Ntia Na'miu tsakúnuu nga kui xi kits'ín nibá.

²⁸ B'a kitsú jóo:

—¿Mí ni xi tjíhin nga n'ei jin tu xi n'etjusuhunni ni xi mjehe ra Ntíaná?

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—Kui ni xu'bi xi mjehe Ntíaná nga n'etjusun. Kas'ejinuu nda xi kits'ín nibá.

³⁰ As'ai b'a incha kitsú jóo:

—¿Mí kjuankjúhun xi kuakúchjini nga Ntíaná kits'ín nibáhi tu xi chahaní ko s'ejinni jí? ¿Mí xáha Ntíaná xi mahi?

³¹ At'aha nte chána kikjine mana nk'ie nga y'entu ante kixiu. Kui nihi xi tjit'a éhen Ntíaná nga b'a títsu: “Ninkuan xi ndjiojmi ján nibaha ra kitsjáha nga kikjine.”

³² B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Na'minahá xi kitsjánuu ninkuan xi ndjiojmi ján nibaha, najmi Moise. Ko nd'ai títsjánuu ninkuan xi nda kjkjin. Kui xi ndjiojmi ján nibáha.

³³ At'aha ninkuan xi tsjá Ntíaná, kui xi nibajehen ndjiojmi ján ko ts'íink'íéntu tík'un xuta asunnteí.

³⁴ —Ji nda ntia —kitsú jóo —, k'uai tehenteni ninkuan xu'bo.

³⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—An ninkuan xi ts'ink'íentu tík'uhun xuta. Xi kj'uaísena najmi ta kama bjoho ra ko xi s'ejihin an najmi ta kama xintaha ra.

³⁶ Tunga jahá b'a kuaxinnuu, ndaha tsa tíyanú tunga najmi tís'ejihinnuu.

³⁷ Kj'uaísena ngayjee xuta xi tsjana Na'mina, ko xi kj'uaísena najmi k'onsje natsin jan.

³⁸ 'At'aha ndjiojmi jan nibajehenna tu xi ts'intjusuhunna xi nkú ts'ín mjehe Na'mi xi kits'ín nibána ko najmi xi nkú ts'ín mjena.

³⁹ Ko ni xi mjehe xi kits'ín nibána, najmi mjehe tsa ts'inndyja ndaha nku xi kitsjana. Mje níhi nga ts'inkj'áiya ngáha ra ngabayoo xuta xu'bo nistjin xi fekuu.

⁴⁰ At'aha ni xi mjehe Na'mina, mjehe nga k'úentu tík'un sín ngayjee xi kj'uaísehe Ntíu ko s'ejihin. Ko an ts'inkj'áiya ngáha ra ngabayoo xuta xu'bo nistjin xi fekuu.

⁴¹ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu nga kui xi ninkuan xi ndjiojmi jan nibajehen, as'ai já judio kinchjayanehe.

⁴² B'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kuihi ndai xi Jesu, ntíhi Kuse? Yaá na'mihi ko naaha. ¿Nkú tjihin ra nga b'a títuhu nga ndjiojmi jan nibajehen?

⁴³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi tu chubayanenu.

⁴⁴ Ndaha nku najmi kama kj'uaísena tsa najmi kj'uaíkohe Na'mi xi kits'ín nibána. Ko xi kj'uaísena an ts'inkj'áiya ngáha ra ngabayoo nistjin xi fekuu.

⁴⁵ B'a ts'ín y'et'a já profeta: “Ntíaná kuakúyaha ngayjee xuta.” Kui b'a maha, ngayjee xi mjéñjuhu

ra̱ ko̱ bangiya ni xi bakúyaẖa Ntia̱ Na'miu̱, kui xi kj'ua̱isena.

⁴⁶ 'Ndaha nku najmi kjee be yáha Ntia̱ Na'miu̱. Nku tutuhú xi nibaha má tíjña Ntia̱ná, kui xi ja be Ntia̱ Na'miu̱.

⁴⁷ Kjuaxi̱ ni xi tíxinnu̱. Xi s'ejiẖin an, kui xi k'úéntu tík'un sín.

⁴⁸ An ṉinkuaṉ xi ts'ínk'íéntu tík'uhuṉ xuta̱.

⁴⁹ Ntje̱ cẖannu̱ kikjine mana ante̱ kixiu̱, tunga tu nkú jesuhún.

⁵⁰ Tunga ṉinkuaṉ xu'bi̱ ndjiojmi ján nibajehen tu xi kjine̱he xuta̱ ko̱ najmi ta̱ kuayáha.

⁵¹ An xi ṉinkuaṉ tík'un xi ndjiojmi ján nibajehen. Tsa tjín xi kjine̱ ṉinkuaṉ xu'bi̱, kui xi k'úéjña tík'un sín. Ko̱ ṉinkuaṉ xi tsja, kui xi yjonintena̱ xi tsjan-tjáihina xuta̱ asunnte̱i.

⁵² As'ai̱ tu̱ y'ésikohó̱ xinkjín já judio̱ nga b'a̱ kitsú:

—¿Nkú ts'ín tsjáhaná yjonintehe̱ ndai̱ nga cẖineé?

⁵³ B'i̱ kitsú Jesu:

—Kjuaxi̱ ni xi tíxinnu̱. Tsa najmi cẖino̱o yjonintehe̱ Ntíhi̱ Ndax'iuṉ ko̱ s'iu̱ jníhi̱, najmi kuintsuba̱ tík'un.

⁵⁴ Xi kjine̱ yjonintena̱ ko̱ k'uí jnína̱, kui xi k'úéntu tík'un sín, ko̱ an ts'inkj'áíya ngáha̱ ra̱ xuta̱ xu'bo̱ ṉistjin xi fekuu̱.

⁵⁵ At'aha̱ yjonintena̱ xi nichine xi ndoo̱ ko̱ jnína xi ntá xi ndoo̱.

⁵⁶ Xi kjine̱ yjonintena̱ ko̱ k'uí jnína̱, kui xi k'úéntujinna̱ ko̱ an kúátejñajiẖin.

⁵⁷ 'Na'miu̱ kits'ín nibána. At'aha̱ tíjña, kui nga tíjñahana. B'a̱ ta̱ ts'ín at'aha̱ tíjña tík'an, kui nga k'úéntu tík'uhuṉ xuta̱ xi ts'ín mana nichinehe̱.

58 Kui xu'bi ninkuan xi ndjiojmi jan nibajehen. Kui xi najmi xi nkú joyaha mana xi kikjine ntje channu ko tu nkú jesuhún. At'aha xi kjine ninkuan xu'bi, k'úentu tik'un sín.

59 B'a ts'in kinchja Jesu nga tsakúya ayaha nku ni'ya sinagoga xi tjña nanki Capernaum.

60 Nk'ie nga kint'é xuta ni'yakuyáha én xi kinchja, as'ai nkjin xi b'a kitsú:

—'Ni tjin tsa n'esihin én xi tinchja. ¿Yá xi ts'ínkjáihin ni xi kuatsú?

61 Kamankjihin Jesu nga kinchjayanehe xuta ni'yakuyáha nga b'a kitsú. As'ai b'i kitsú Jesu:

—¿A t'n'endyjajihín ruu yjonuu én xi kuanchja?

62 ¿Nkú sa kamanuu tsa choo Ntíhí Ndax'jun nk'ie nga ngjuainji ngáha ante má nga nibaha?

63 Espiritu Santo ts'ínk'íentu tik'un xuta. Xuta bi, najmi maha ts'ínk'íentu tik'un xuta xinkjín. Én xi kuaxinnuu Espiritu Santo nibáha ra ko kui éen ts'ínk'íentu tik'unnuu.

64 Tunga tjin ajinnuu xi najmi s'ejihin an.

B'a kitsú Jesu at'aha be santaha nga tuts'ihin ni yá xi najmi s'ejihin ko yá xi ts'ínkjasehen.

65 Ko b'i ta kitsú ya:

—Kui kjuaha nga b'a kuaxihinnuu nga ndaha nku najmi kama kj'uaísehena tsa najmi Ntia Na'miú kitsjáha nga kj'uaísena.

66 Yo kik'atuts'ihin ra nga nkjin xuta ni'yakuyáha y'éjñaha. Najmi ta kitsjenkohó ra.

67 As'ai b'i kitsúhu já ni'yakuyá xi te joo:

—¿A mjenuu kuankíun ko jun?

68 –Ji Nda Ntia –kitsú Simon Pedro–, ¿yá sa kama tsjénkikihi jin? Jihí xi chubai én xi ts'ínk'íéntu tík'un síhin xuta.

69 S'ejinni kō ja kamankjinni nga ji Cristo, xi Ntíhi Ntjaná xi tíña tík'uun.

70 B'i kitsú Jesu:

–An j'ajinnu jun xi te joo, tunga tjenjihinnu nku ndaninda.

71 B'a kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha Juda Iscariote, ntíhi Simon. At'aha kui xi ts'íinkjas'eheñ kō kui xi nku nda ni'yakuyá xi te joo.

7

B'i ts'ín ngji Jesu S'íhi Ni'ya Kichoo

1 Askahan kikjatsú'ba Jesu ante Galilea. Najmi kama mjehe nga kikjatsú'ba chji ante Judea, at'aha já judio k'aku tsangisjai niyá xi nkú ts'ín ts'íink'iehen.

2 Tunga jahá tábichú tíña s'í xi b'asje xuta xi ntje judio tjeheñ ra, s'í xi 'mi S'íhi Ni'ya Kichoo,

3 kō b'a kitsú já nts'e Jesu:

–Najmi tū ei binchin. Tū sahá t'in Judea tū xi skuehe xuta ni'yakuyáhi ni xi n'ei.

4 At'aha najmi tjin xi b'éjña 'ma ni xi ts'ín tsa mjehe chá. Tū sahá takúchijihí yjohí xuta asunnteí nga n'ei ni xi t'n'ei.

5 B'a kitsú já nts'e at'aha tá ndaha kui najmi incha kis'ejihin yáha Jesu.

6 As'ai b'i kitsú Jesu:

–Najmi kjee bichú chubana nga ts'ian ni xi tjihin nga ts'ian. Jun bi, tū mí chubahá ni ma n'o ni xi tjihin nga n'oo.

7 Najmi títs'ín unkienuu xuta asunntej. An bi, títs'ín unkiena at'aha tib'ejña chja nga ch'on tjín ni xi tíncha ts'ín.

8 Tankiún s'íu. Najmi kfián an at'aha najmi kjeë bichú chubana.

9 B'a kitsú Jesu, as'ai y'ejña ante Galilea.

10 Tunga nk'iehé nga incha ngji s'íu já nts'e, as'ai ngji ko kui. Tunga najmi ngji chjihí, tsa jóo tjenjihin. Ngji suba.

11 As'ai ajin s'íu já judio k'aku tsangisjaihi. B'a incha kitsúhu xinkjín:

—¿A najmi kj'uaíhí ndo?

12 Ko xuta nkjiun ta kinchjanijmíyaha Jesu. Tjín xi b'a kitsú: “Ndahá ndo.” K'ua ngá xi b'a kitsú: “Najmi nda ndo. Xutahá b'anachaha ndo.”

13 Tunga najmi kama tak'uhún xuta kinchjanijmíya chji chjiji Jesu at'aha tsankjún já judio k'aku.

B'i ts'ín tsakúya Jesu ajin s'íu

14 Nk'ie nga ajihin s'íu, jas'en Jesu má ma natsihin ninku ko tsakúya.

15 Kama nkjúhun já judio k'aku ko b'a kitsúhu xinkjín:

—¿Nkú ts'ín behe ni xi ts'e Ntíaná ndai nga najmi tsangiyaha?

16 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Najmi an ts'an ni xi títakuyá. Xi kits'ín nibá nína ts'e éen.

17 Xi mjehe ts'ín xi nkú ts'ín mjehe Ntíaná, kui xi skue tsa Ntíaná ts'e ni xi títakuyá ko tsa an ts'an.

18 Nku xuta xi nchja ni xi ts'e, kui xi bankisjai kjuachánka xi ts'e. Tunga xi bankisjai

kjuachánkahā xi kits'ín nibáha, kui xi kjuaxi ni xi tsu ko naxu ts'ín.

¹⁹ ¿A najmi kitsjáhanuu Moise kjuatéxumoo? Tunga ndaha nku jun najmi tít's'íntjusun kjuatéxumoo. ¿Á mjehenuu n'ek'iehennú?

²⁰ As'ai b'a incha kitsú xuto:

—iKutsa ndanindahá tíñajihin! ¿Yá xi mjehe ts'íink'iehin?

²¹ B'i kitsú Jesu:

—Nku ni kits'ian ko ngatentoo kama nkjúnnuu.

²² Tsakúyanuu Moise nga n'etjusun circuncision, ndaha tsa najmi Moise kik'atuts'ihin ra niu. Ntje chánuu ní kik'atuts'ihin ra niu. Kui nga n'etjusun niu ndaha tsa nistjin nkjún.

²³ B'a n'ohoo ntíx'innuu ndaha tsa nistjin nkjún tu xi najmi ndyjaha kjuatéxumaha Moise. Tunga tsa b'a n'o nga nistjin nkjún, ¿á t'n'ekjankohonú nga nistjin nkjún kits'innkíhi ra nku nda?

²⁴ Najmi tu kjuā sunnk'a n'o. Kixi ní n'oo kjuā.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha xuta yáha Jesu

²⁵ As'ai b'a kitsú k'ua xuta nanki Jerusalen:

—¿A najmi kuihí ndai xi mjehe ts'íink'iehen jóo?

²⁶ Tunga, á tínchja chji chjiji ko najmi ch'a nkú títshu ra. ¿A kjuaxihí nga ja kamankjihin já tjíxoo nga kui ndai xi kitsú Ntíaná nga ts'ín nibá?

²⁷ Tunga yanáá má nibáha ndai. Nk'ie nga kj'uai xi Cristo, najmi ch'a skue má nibaha.

²⁸ As'ai 'yún kinchja Jesu nga b'i ts'ín tsakúya má ma natsihin ninku:

—B'a túbixiún nga yanú ko yo má nibáhana. Tunga najmi kuantanahá jáihina. Tjín xi kits'ín

nibána. Kò xi kits'ín nibána ma n'e s'ejían ni xi tsu. Kui xi najmi yo.

²⁹ Tunga an be yáha, at'aha má tíjña nibahana kò kui xi kits'ín nibána.

³⁰ As'ai kama mjehe jóo nga kuakj'ánijéhe. Tunga ndahá nku najmi kits'ínkoho, at'aha najmi kjee bichú chubaha.

³¹ Tunga nkjin xuta xi tinchajihin xuta nkjiun kis'ejihin Jesu. B'a kitsúhu xinkjín:

—Nk'ie nga k'juai xi Cristo, ¿a 'yún ts'ín sa kjuankjún nga nda xu'bi?

³² Kint'é já fariseo ni xi kitsú xuto nga kinchjanijmíyaha Jesu. As'ai já na'mi k'aku kò já fariseo kits'ínkji já xi kunntá ninku tu xi kuakj'ánijéhe Jesu.

³³ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Tu chuba nistjihín kúatejñajin sanu kò kfin ngáhana má tíjña xi kits'ín nibána.

³⁴ Kuinchísjainú tunga najmi ta sakúhunuu an. Má nga kfinitejña najmi kama kuankiún.

³⁵ B'a kitsúhu xinkjín já judio k'aku:

—¿Má ngjuaihi ndai nga najmi ta sakúhuná? ¿A xuta judio xinkia xi tjintujihin xuta xi nchja griego ngjuaisehe? ¿A ta kuakúyaha xi nchja én griego?

³⁶ Ni xi kuanchja: “Kuinchísjainú tunga najmi ta sakúhunuu an”, kò: “Má nga kfinitejña najmi kama kuankiún”, ¿nkú tsuhu ra ni xi kuatsú?

B'i ts'ín tsakúya Jesu ni xi kamaha xuta xi s'ejihin kui

³⁷ Nistjin xi fekuhu s'íu, kui xi 'yún b'asje xuta, as'ai tsasinjña ndju Jesu kò 'yún kinchja:

—Tsa tjín xi tíma xintáha, kanibásena kò kat'i.

38 B'a kamaha xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntjaná. Xi s'ejihin an animaha stjújin ntáje, ntá xi ts'ínk'íentu tík'uhun xuta.

39 B'a kitsú Jesu nga kinchjanijmíyaha Espiritu xi askahan ts'iínkjáihin xuta xi s'ejihin Jesu. Najmi kjee f'ai Espiritu Santo kui nistjiun, at'aha najmi kjee s'ejña chji kjuachánkaha Jesu.

40 Nk'ie nga kint'é xuto éin, k'ua xi b'a kitsú:

—Kjuaxi kjáihin nga kui ndai nda profeta xi tjihin nga kj'uaí.

41 B'a kitsú ngá k'ua:

—Kui ndai xi kitsú Ntjaná nga ts'iín nibá.

Tunga tjín ngá xi b'a kitsú:

—¿Nkú ts'ín Galilea nibaha xi Cristo?

42 ¿A najmi b'ahá ts'ín tjit'a éhen Ntjaná, nga ntjehe David nibaha ra xi Cristo, ko nga Belen nibaha, má nga nankihi David?

43 B'a ts'ín tsakjányaha yjoho xuta nantio nga incha kinchjanijmíyaha Jesu.

44 Tjín xi kama mjehe nga kuakj'ánijéhe tunga ndahá nku najmi kits'ínkoho.

B'i ts'ín najmi kis'ejihin já judio k'aku nga Ntjaná kits'ín nibáha Jesu

45 As'ai já xi kunntá ninku j'ai ngáha má tjintu já na'mi k'aku ko já fariseo ko b'i kik'ihin:

—¿A najmi kjuáikohonu ndo?

46 B'a kitsú jóo:

—Ndaha nku najmi kjee b'a ts'ín nchja xi nkú ts'ín nchja ndo.

47 B'a kitsú já fariseo:

—¿A kohó jun ta kuak'anachanu ndo?

48 ¿A tjihin ajihin ja tjióo ko a ra ajihin ja fariseo xi s'ejihin Jesu?

49 Tunga xuta xu'bi bi, najmi mankjihin kjuatexumoo. Kui xi najmi nda nginkun Ntiana.

50 As'ai kinchja Nicodemo, nda fariseo xi j'aisehe Jesu nga jyuun:

51 —Xi nkú ts'in tíña kjuatexumaná, tíjün tíhin nga kuasinñjuhuú xuta tu xi chahaná ni xi kits'in ko askahan n'e raá kja.

52 B'a kitsú jóo:

—¿A ta kohó ji xi nibáhani Galilea? N'eya nda ndai xujun éhen Ntiana ko chai nga ndaha nku nda profeta najmi kjee tjujín Galilea.

53 As'ai b'i ngján incha ngji ngáha ni'yaha.

8

B'i ts'in kichjut'ayák'un Jesu nga j'aich'áha nku tachjuún

1 As'ai ngji Jesu asunntu tjenki xi 'mi Yá Olivo.

2 Nk'ie nga ja kama sehen nistjin xi ma ndyjuun, j'ai ngáha má ma natsihin ninku. Yo j'aise nkjuhun xuta ko yo y'ejña nga tsakúya.

3 As'ai incha j'aiko ja chjine'éhen kjuatexumoo ko ja fariseo nku tachjuún xi kiya nga kj'ai nda kjiñakoho. J'aisínña nginkun Jesu ko nginkun xuto

4 ko b'a kitsú:

—Ji nda maestru, kuaya tachjün nga kj'ai nda kjiñakoho.

5 B'a ts'in y'et'a Moise kjuatexumoo nga ndjio n'ek'iehen xi b'a ts'íun. Ji bi, ¿nkú bixín?

⁶ Tu xi kikjut'ayák'uhún ni Jesu nga b'a incha kitsú, at'aha mjehe kuatéjéne. As'ai y'ejñantu Jesu ko najnú ntsja kits'íntukoho t'anankiu.

⁷ Nk'ie nga tu nku tíncha bjásjaiyahá ra jóo, tsasinjña ngáha ko b'i kitsú:

—Xi najmi tjíhín ngatitsun, kui xi tjun kat'éhe ndjio tachjúun.

⁸ As'ai ta y'ejñantuhú ngáha nga tu nku kits'íntuhú t'anankiu.

⁹ Nk'ie nga kint'é jóo éin, nkúnkú b'i ngján incha ngji. Xi 'yún cháha tjun ngji. As'ai tu Jesu ko tachjúun tsinchajin subaha xuta.

¹⁰ Ta tsasinjña ngáha Jesu ko b'i kitsú:

—Ji tachjúun, ¿má kfihi jóo? ¿A ndaha nku najmi ta tibatéjénehe ri?

¹¹ —Najmi, Chá Ntia. Ndaha nku —kitsú tachjúun.

B'i kitsú Jesu:

—Ta ndaha an najmi chumi ni kjaninéhe. T'in ngáhani ko najmi ta n'eheni ngatitsun.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kui xi nd'íhi xuta

¹² As'ai kinchjako ngáha xuto:

—An nd'í xi ts'ín ndzjehen xuta asunntej. Xi tsjénnkina najmi jyun má k'úéma. S'ehe nd'í xi ts'íink'íéntu tík'uhun.

¹³ As'ai b'a incha kitsú já fariseo:

—Ji tí'mi subaj kjuanda yjohi. Kui nga najmi chjíhi ra én xi tíchubahani.

¹⁴ B'i kitsú Jesu nga kinchja:

—Ta ndaha tsa an tífi subaha ra kjuanda yjona, tunga chjíhi ra én xi tínchja, at'aha be má nibahana

kò má kfín ngáhana. Jun najmi yo má nibáhana kò najmi yo má kfín ngáhana.

¹⁵ Jun bi, xi nkú ts'ín tíjñahá asuntej, b'a ts'ín chasohóo ni xi nda kò ni xi najmi nda, tunga an najmi basjehe ni xi nda kò ni xi najmi nda ts'ín xuta.

¹⁶ Tunga tsa ni xi b'a ts'ihinna, kixi ts'ian, at'aha najmi kuentaṅa b'a ts'ihinna. Na'mi xi kits'ín nibá nína b'a ts'inka.

¹⁷ Santaha kjuatéxumanuu b'a ts'ín tjít'a: Tsa jo já kuitsuya nku ni, chjìhì rā ni xi kuitsu jóo.

¹⁸ An tífihì rā kjuanda yjonā kò Na'mina xi kits'ín nibána tā tífina kjuanda.

¹⁹ B'a kitsú jóo:

—¿Má tíjña Na'mihì?

B'ì kitsú Jesu:

—Najmi yanú kò tā ndaha najmi yo Na'mina. Tsa yanú, tā chà ruu Na'mina.

²⁰ B'a ts'ín kinchja nga tsakúya má ma natsihìn nìnku, má tíjña kaxahā toon chje. Ndaha nku najmi jakj'ánijéhe, at'aha najmi kjeë bichú chubaha.

B'ì ts'ín tsakúya Jesu nga najmi asuntee tjeheṅ rā

²¹ As'ai tā kinchjahá ngáha:

—An kfíán kò kuinchísjainú. Ajihìn ngatit-sunnuu kuayájiun nga najmi tā tíjñahana. Má nga kfíán najmi kama kuankíún.

²² B'a kitsú já judio k'aku:

—¿A ts'ínk'ien subahá yjohó? ¿Á: “má nga kfíán najmi kama kuankíún”, títsuhu?

²³ B'ì kitsú Jesu:

—Kinteḯ ts'ajun, nk'a ján ts'an. A_sunnteḯ tje_hennu, nk'a ján tje_henna.

²⁴ Tsa najmi s'ejinnu nga an xi tíjña, ngatit-sunnu kuayájiun. Kui kjuaha nga b'a kuax-ihinnu nand'ai nga ngatitsunnu kuayájiun.

²⁵ —¿Yáha ji? —kitsú jóo.

B'i kitsú Jesu:

—Xi ja kixinnu nga tuts'ihin ni.

²⁶ Benu. Kama xinya xi nkú ts'in tjintuyánu. Kama xinya má nihi xi nda kó má nihi xi najmi nda tín'o. Tunga xi kits'in nibána, kui xi ma n'e s'eján ni xi tsu. Kó ni xi kint'e nga kinchja, kui xi tinchja ngáhana asunnteḯ.

²⁷ Tunga najmi kamankjihín ra jóo nga Ntia Na'miu kinchjanijmíyaha.

²⁸ Kui nga b'ihí ta kitsú ngáha Jesu:

—Nk'ie nga chjúsintjennk'o Ntíhi Ndax'iun, nk'iehé nga kamankjinnu nga an xi tíjña kó nga ndaha nku ni najmi ts'ian kuentana. Xi nkú ts'in tsakúyana Na'mina, kui nihi xi tinchja.

²⁹ Xi kits'in nibána tíjñakona. Najmi b'éjña subana, at'aha ts'intjusun tehente ni xi sasíhin.

³⁰ Nk'ie nga b'a kitsú, nkjin nkjún xi kis'ejihin Jesu.

B'i ts'in tsakúya Jesu yá xi ntíhi Ntiana

³¹ As'ai kinchjako xuta judio xi kis'ejihin:

—Tsa kuintsubajiun éna, kjuaxi nga kamo xuta ni'yakuyána

³² kó choo ni xi naxu tjin kó kui niu xi ts'in ndáinu.

³³ B'a kitsú jóo:

—Ntjehē Abraham jin. Ndaha nku najmi kjee ts'ín manī xuta musu, tsa ts'atseni. ¿Nkú ts'ín b'a tībixihinni nga kama ndaíhini?

³⁴ B'ihí ta kitsú ngáha Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ngayjee xi títs'ín ngatit-sun, nga'yúhūn ngatitsuun tíjñajin. Najmi ndaíhi yjoho.

³⁵ Nku nda musu xi kich'atse najmi ndaíhi yjoho, ndaha tsa ni'yaha nda ntiaha ts'ínxá. Tunga ntíhi ní nda ntiaha kama ts'e ni'yoó.

³⁶ Kui nga tsa Ntíhi Ntíaná ts'íin ndaínuu, kjuaxi nga kama ndaínuu.

³⁷ Be nga ntjehē Abraham nibáhanu, tunga mjehénuu n'ek'iennú at'aha najmi mjenuu n'ekjohoon éna.

³⁸ An nchja ni xi bakúchjina Na'mina. Jun bi, n'o ni xi bakúyanuu na'minuu.

³⁹ B'a kitsú jóo:

—Abraham na'mini.

B'i kitsú Jesu:

—Tsa ntíhi Abraham jun, b'a ra n'oo xi nkú kits'ín Abraham.

⁴⁰ Tunga nd'ai mjenuu n'ek'iennú, ndaha tsa tíxinyanuu ni xi naxu tjín xi tsakúyana Ntíaná. Ndahachí najmi b'a kits'ín Abraham.

⁴¹ Jun bi, ni xi ts'íhín na'minuu n'o.

B'a kitsú jóo:

—Ntí nda ní. Tíjñaháni nku na'mi nku tutu. Kui xi Ntíaná.

⁴² B'i kitsú Jesu:

—Tsa Ntíaná xi na'minuu, jun ra xi n'etjónú, at'aha má tíjña Ntíaná nibahana. Najmi kuenta na jáihina. Kui ní xi kits'ín nibána.

43 Najmi mankjinnuu ni xi tinchja at'aha najmi mjenuu kuasinñjuhuu éna.

44 Ndanindoo ní na'minuu. Kui ts'enuu ko mjenuu n'oo xi nkú ts'ín mjehe. Kui xi santaha nga tuts'ihin ni kits'ínk'ien xuta. Najmi y'ejñajin ni xi naxu tjin, at'aha najmi tijnajihin ni xi naxu. Nkú ts'ín tjiyaha, b'a ts'ín nchja. Én tsank'á nchja. Kui xi tsank'á ko na'mihí ént'á tsank'óo.

45 'An bi, ni xi naxu tinchja. Kui kjuaha nga najmi tís'ejihinnuu an.

46 ¿A tjin ajinnuu xi kama kuakúchji nga tjinna ngatitsun? Tunga tsa naxu tjin ni xi tinchja, ¿á najmi s'ejihinnuu an?

47 Xi Ntjaná ts'ehé mjéñjuhu ént'á xi ts'e Ntjaná. Tunga najmi Ntjanáhá ts'enuu. Kui kjuaha nga najmi mjeñjúhunú.

48 B'a kitsú já judio:

—Kjuaxihí ni xi tibixín. Samariá nibáhani. Ndanindoo tijnajihin.

49 B'i kitsú Jesu:

—Najmi ndanindoo tijnajinna. Benkján Na'mina tunga jun najmi tyanjúnnú.

50 Najmi kjuachánka t'bangisja nginkun xuta, tunga tijnahá xi t'bangisjai kjuachánkana. Kui xi kuitsuya yá xi naxu tít'sín.

51 Kjuaxi ni xi tixinnuu. Xi k'úéñajin éna, najmi ts'ínkjáihín ngabayoo.

52 B'ahá tá kitsú ngáha já judio:

—Kjuaxihí nga ndanindoo tijnajihin. Abraham ko já profeta tá k'ien. Tunga ji b'a tibixín nga najmi ts'ínkjáihín ngabayoo xi k'úéñajin éhin.

⁵³ ¿A 'yún chánka sai nga Abraham xi ntje cháná? Kui xi ta k'ien ko já profeta. ¿Yá xi t'n'e mai yjohi?

⁵⁴ B'i kitsú Jesu:

—Tsa an suba chánka tib'asje yjona, najmi chumi ni chjhi ra kjuachánka xi tísakúna. Tunga Na'minahá xi chánka tib'asjena, kui xi ta Ntia 'mihuu.

⁵⁵ Kui xi najmi yo, tunga máha an, be. Tsa b'a xinnuu nga najmi be, ta nda tsank'á kama xi nkúhu jun. Tunga bená ko tíjñajian éhen.

⁵⁶ Tsjo kamaha Abraham xi ntje chánuu nga skue nistjin nga kjúa. Kikie kjálin ko tsjo kamaha.

⁵⁷ B'a kitsú já judio:

—Ndaha najmi kjee tjihin cháte nú nga b'a tibixín. ¿Nkú ts'ín nga kiyahani Abraham?

⁵⁸ B'i kitsú Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Kintehe ni nga tsín Abraham, tu b'a ts'ín jahá tíjña.

⁵⁹ As'ai jakj'á ndjio jóo xi má nga mjehe ts'ínk'iehen, tunga Jesu ngji t'axihin jóo ko tsitju má ma natsihin ninku.

9

B'i ts'ín kits'innkihi Jesu nku nda ka

¹ Má xi tjeheh j'a Jesu, kikie nku nda xi tu b'a ts'ín kahá nkúhu nga kitsin.

² As'ai kingjásjaiya já ni'yakuyáha:

—Ji nda maestru, ¿yá xi kits'ín ngatitsun tu xi b'a ts'ín ka kitsihin ndai? ¿A kui, a ra xi cháha ní?

³ B'i kitsú Jesu:

—Ta ndaha kui ko ta ndaha xi chaha najmi kits'in ngatitsun nga b'a kamo. B'a ts'in kitsin tu xi sakuchjihi ni xi maha ts'in Ntiana.

⁴ Tjihin nga n'ee xa xi ts'e xi kits'in nibana nk'ie nga ndzjen sa. At'aha nga kama jyun, najmi ta ch'a kama ts'inxá saha.

⁵ Nk'ie nga tijña asuntej, an xi nd'i xi ts'in ndzjehen xuta asuntej.

⁶ B'a kitsú Jesu, as'ai tsatété t'anankiu ko ntá natéhe kits'índakoho si. Kui xi kingjájnuhu tunkun ndo ko b'i kitsúhu:

⁷ —T'ihinnejni tunkuini ntá tixa Siloe.

Kui nga ngjinejni tunkun ndo. Ja chjihí nk'ie nga kik'oya ngáha.

⁸ As'ai já xi nda nchjakoho ko já xi kiekehe nga banki toon kinchjanjímíyaha ndo. B'a kitsú k'ua:

—¿A najmi kuihí ndai xi b'ejña nga banki toon?

⁹ —Johon, kui —kitsú k'ua.

—Najmi kui, tunga b'a tjín xi kuihí tjín —kitsú ngá kj'ai.

—Ahán niu —kitsú ndo.

¹⁰ —¿Nkú ts'in tsix'ánkihi tunkuini? —kitsú jóo.

¹¹ B'a kitsú ndo:

—Nda xi 'mi Jesu kuats'ínnda si ko kuangjájnuhu tunkán ko b'i kuatsúna: “T'in ntá tixa Siloe ko tanejni tunkuini.” Kui nga kfhina ko nk'ie nga kuakanejna tunkán, kama chjina.

¹² —¿Má tijña ndo? —kitsú jóo.

—Najmi be —kitsú ndo.

¹³ As'ai ngjikoho jóo nda xi kama chjihí nginkun já fariseo.

¹⁴ Nistjin nga kits'ínnda siu Jesu ko tsix'ánki tunkun ndo, kui xi nistjin nkjún. Xuatu niu.

15 Kui nga já fariseo kingjásjaiyaha ra nkú ts'ín kama chjihí ra ko b'a kitsú ndo:

—Si kuangjájnuhu tunkán, kuakanejná, ko kama chjina.

16 As'ai b'a kitsú k'ua já fariseo:

—Najmi Ntíaná kits'ín nibáha nda xi b'a kuats'íun, at'aha najmi benkjún nistjin nkjúun.

B'a kitsú ngá k'ua:

—¿Nkú ts'ín nku nda ngatitsun kama ts'íihin kjuankjún xi nkúhu xu'bi?

B'a ts'ín tsakjányaha yjoho já fariseo ngat'aha Jesu.

17 As'ai ta incha kingjásjaiyaha ngáha ra nda xi kama chjihí:

—Ko ji xi kuix'ánki tunkuín, ¿yáha ndo? ¿Nkú bixín?

—Nda profeta niu —kitsú.

18 Tunga najmi kis'ejihín ra já judio k'aku tsa kui ndo xi ka nk'ie ko tsa kui xi ja chji ngáha ra. Kui nga kinchjaha ra xi cháha

19 ko kingjásjaiyaha:

—¿A kui ntínuu xu'bi xi bixíun nga ka nga kitsin? ¿Nkú ts'ín kama chjihí ra?

20 B'a kitsú xi cháha ndo:

—Yai nga kui xi ntíni ko ka nga kitsin.

21 Tunga najmi yaní nkú ts'ín kama chjihí ra. Najmi yai yá xi kuakjex'ánki tunkun. Tu sahá kui chajaiyohoo. Ja chá. Kama kuitsuya subanu ni xi kamat'ain.

22 B'a kitsú xi cháha ndo at'aha tsankjún já judio k'aku. At'aha y'éndako xinkjín já judio k'aku tsa tjín xi ts'íinkie yjoho nga Jesu xi kits'ín nibá Ntíaná, kui xi kuich'onsje ajihin xuta sinagoga.

23 Kui kjuaha nga: “Chasjaiyohoo, ja chá”, kitsúhu xi cháha ndo.

24 As'ai ta kinchjahá ngáha ra niyá xi ma joho já judio k'aku nda xi kama chjihí ko b'a kitsúhu:

—Yai nga nda ngatitsuhún xi kuats'ínkihi. N'ekiei yjohí nginkun Ntíaná xi tjíhin kjuachánka nga kjuaxi ni xi tibixín.

25 B'a kitsú ndo:

—Tsa nku nda ngatitsun niu najmi be. Tu nkuhú ni xi be. Kaná nistjin nk'ie tunga nd'ai ja chjina.

26 B'a kitsú jóo:

—¿Mí xi kuats'íhin? ¿Nkú ts'ín kuakjex'ánkihi tunkuín?

27 As'ai b'a kitsú ndo:

—Ja kuaxinyanuu tunga najmi tín'esihínnú. ¿Á mjehenuu nga b'ahá ta xín ngáhanuu? ¿A kohó jun mjenuu kamo já ni'yakuyáha ndo?

28 B'a kitsú jóo nga kinchjatiko:

—Nda ni'yakuyáha ní ndo ji. Tunga jin já ni'yakuyáha ní Moise jin.

29 Yai nga Moise kinchja én xi Ntíaná kitsúyaha, tunga najmi ya ní má j'aihi ra nda xu'bo.

30 As'ai b'i kitsú ndo:

—Ma nkjúnna nga najmi yo má j'aihi ra nda xi kamaha kuakjex'ánki tunkán.

31 Yaá nga Ntíaná najmi basínñjuhu xuta ngatitsun. Tsa tjín xi skuenkjún Ntíaná ko ts'ín ni xi mjehe, kuihí xi basínñjuhu.

32 Ndahachí najmi kjee nu'yá tsa tjín xi kjex'ánki tunkun xuta xi ka nga kitsin.

33 Tsa najmi Ntíaná kits'ín nibáha nda xu'bo, najmi chumi nihi xi kamaha ra ts'ín.

34 B'i kitsú jóo nga tsich'onsje ndo ajihin xuta sinagoga:

—Ngatitsun kitsinjín. ¿A jihí xi kuakúyani?

35 Kint'é Jesu nga tsich'onsje ndo. B'i kitsúhu nk'ie nga kisatéjin ngáha:

—¿A s'ejihin Ntíhi Ndax'iun?

36 —Ji Nda Ntia —kitsú ndo—, ¿yáha xu'bo, tu xi s'ejhinna?

37 B'i kitsú Jesu:

—Ja kuayai. An ní niu, an xi tínchjako hi.

38 —S'ejinna ji, Nda Ntia —kitsú ndo ko tsasinkúnch'int'aha Jesu.

39 As'ai b'i kitsú Jesu:

—An jáa asunntej tu xi n'ekokjuaha, tu xi kama chjihí ra xi ka ko kama ka xi chjihí.

40 Ta kint'é éin k'ua já fariseo xi tínchako Jesu ko b'a kitsúhu:

—¿A kohó jin xi ta kai?

41 B'i kitsú Jesu:

—Tsa ni xi kahanu, najmi tjinnuu jé kai. Tunga b'ahá tibixinnú nga chjinuu. Kuihí kjuaha nga tjíhinnuu jé.

10

B'i ts'in tsakúya Jesu nga kits'inchjén nku nda bastu ko chutsankaha

¹ B'i ts'in kinchja Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tu yáhá ni xi najmi kjuas'en ankjuá ni'yahá chutsanko nga tu sahá xin kjuas'enntjai, kui xi nda ndyjé xi mjehe ngjuai ko chutsanko.

² Tunga xi kjuas'en má tjen ankjuo, kui xi nda bastuhu chutsanko.

³ Kjex'á nda xi basehe ankjuo nk'ie nga be nda bastuu. Chutsanka xi ts'e nt'é ntaha, ko nga nkúnkú chutsankaha j'áihin nchjaha ra nga bitjuko ni'yoo.

⁴ Nk'ie nga bitjuko ngayjee chutsanka xi ts'e, as'ai tsjen titjuhun ko chutsanko tsjennkíhi at'aha be ntaha.

⁵ Chu xi ts'e najmi tsjennkíhi xuta xi kj'ai. Tu sahá banka, at'aha najmi be ntaha xuta xi kj'ai.

⁶ B'a kitsú Jesu nga y'éjña chubaya ni xu'bi. Tunga najmi kamankjihin ra xuta ni xi kinchja.

B'i ts'ín tsakúya Jesu nga kui xi nda bastu xi ndoo

⁷ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. An xi nkú joyaha ankjua má nga fas'en chutsanko.

⁸ Ngayjee já xi j'ai titjun nga an, kui xi já ndyjé xi kama mjehe nga ngjuaiko chutsanko. Tunga najmi kint'éhé chutsanko ntaha jóo.

⁹ An xi nkú joyaha ankjuo. Xuta xi kjuas'enjinna k'uanki. Kui xi kama xi nkú joyaha chutsanka xi fas'en ko bitju ni'yaha nga fi kjine jña.

¹⁰ 'Nda ndyjé f'ai tu xi fikohe ko ts'ínk'ien ko ts'ínkje chutsanko. Tunga ahán jáa tu xi kama k'úentu tík'uhun xuta, tu xi sakúhu ra kjuatik'un xi ndoo.

¹¹ An xi nda bastu xi ndoo, ko nda bastu xi ndoo tsjá yjoho nga kuayántjaihi chutsankaha.

¹² Nda xi tu tohón ts'ínxántjaihi, xi najmi kui ts'e xoo ko najmi kui ts'e chutsanko, kui xi binchá masen chutsanko ko banka nk'ie nga be nga nibá

chu kjoon. As'ai chu kjoon kjine chutsanko ko ts'ínndzjoya.

13 B'a ts'ín bankaha ndo at'aha tu toohón ts'ínxántjaihi ko najmi nkjún maha chutsanko.

14 'An xi nda bastu xi ndoo. Be chutsankana ko ta bena,

15 xi nkú ts'ín bena Ntia Na'miu ko an be Ntia Na'miu. Tsja yjona nga kuayántjaihina chutsanko.

16 Tíincha sana kj'aí chutsanka xi najmi tíincha nch'á xu'bi. Kui xi ta tjíhin nga kjúáika. Kuint'é ntana. B'a ts'ín nku stíhín kamaha ko nkuhú nda bastu xi kuasehe.

17 'Kui kjuai nga tjoho ra an Ntia Na'miu. Tsja yjona nga kuayá tu xi kj'uaíya ngáhana.

18 Najmi ch'a kama kjé'ana nga tíjña tík'an. An ní tsja suba yjona nga kuayá. Tjínna nga'yún xi má nga tsja yjona ko ta tjínna nga'yún nga kúátejña tík'un ngáhana. Kui xai xi kitsjána Na'mina nga ts'ian.

19 Nk'ie nga kint'é jóo éin, as'ai ta tsakjányahá ngáha yjoho. Nkjin xi b'a kitsú:

20 —Ndandahá tíjñajihin ndo ko luku. ¿Á jun tíbasinñjuhuru?

21 B'a kitsú ngá k'ua:

—Najmi b'a ts'ín kuinchja xi tíjñajihin ndandoo. ¿A kamahá ra ndandoo kjéx'ánki tunkun xuta ka?

B'i ts'ín najmi kis'ejihin já judio k'aku yáha Jesu

22 Nk'ie nga nistjin chunch'óon, nanki Jerusalem tíincha b'asje s'í xuta nga tíincha ts'ínkj'áítsjen nistjin nk'ie nga kis'ejña chji ninku nginkun Ntianá.

23 Kikjatsú'ba Jesu má ma natsihin ninku xi tjehen má nga 'mi Kinte Ni'yaha Salomon.

24 As'ai y'é'tjindaihi jóo ko b'a kitsúhu:

—¿Nkú tjin nistjin n'esti sani? Tsa kjuaxi nga ji xi kits'in nibá Ntíaná, t'inya kixi kixini nd'ai.

25 B'i kitsú Jesu:

—Ja b'a kixinnuu tunga najmi kis'ejihinnuu. Ni xi tít'sian ngajoho Na'mina, títakúchji yáha an.

26 Tunga najmi s'ejihinnuu at'aha najmi chutsankana jun.

27 Chutsankana nt'é ntana. An be chutsankana ko tsjennkina.

28 An ts'ink'íentu tít'un sían. Najmi kama ndyja ko najmi ch'a xi kjé'ana aya ntsa.

29 Na'mina kitsjana chutsanko ko kui xi 'yún chánka nga tu yáha ni. Ndaha nku najmi kamaha kjé'aha chutsanka xi tjintu aya ntsja.

30 Na'miu ko an nkuhú mahani.

31 Nk'ie nga kint'é éin já judio k'aku, as'ai ta jakj'á ngáha ndjio nga mjehe ts'íink'ien Jesu.

32 B'i kitsú Jesu nga kinchja:

—Nkjin nkjún ni xi nda kits'ian ajinnuu, xá xi kitsjana Na'mina. ¿Má ngat'aha mjehennuu k'úéhenú ndjio?

33 As'ai b'i kitsú jóo:

—Najmi ngat'aha ni nda xi kin'ei. Tu ngat'aha ní nga najmi tíyankjúin Ntíaná nga b'a títixín. Kui kjuaha nga ndjio s'ehe ri. Nda asunnte ní, tunga Ntíanáhá t'n'e mai yjohi.

34 B'i kitsú Jesu:

—Kjuatéxumanuu tjit'a má nga b'a kitsú Ntíaná nga kinchjako xuta: “Ntíanú kixinnuu.”

³⁵ B'a ts'in Ntiana b'a kitsuhu nga ntia xuta xi tsichuk'uhun ehen. Ko yaá nga chjhi ra ngayjee ni xi tjít'a éhen Ntiana.

³⁶ An bi, Ntia Na'miu kitsjana xa xi tjihin nga ts'ian ko kits'in nibana asuntej. Kui nga, ¿nkú tjihin ra nga b'a tibixihinnu nga najmi tibenkjuhunna Ntiana nk'ie nga b'a tixian nga an xi Ntíhi Ntiana?

³⁷ Tsa najmi tít'sian xa xi ts'e Na'mina, najmi tu n'e s'ejinnú.

³⁸ Tunga tsa tít'sian xaha, ndaha tsa najmi s'ejinnuu an, tunga n'e s'ejinnú xoo. B'a ts'in chahanu ko kamankjinnuu nga Ntia Na'miu tijnajinna ko nga an tijnajihin Ntia Na'miu.

³⁹ As'ai ta kama mjehé ngaha ra joo nga kuak'ánijéhe, tunga tsitjuhú Jesu yo nga ngji t'axin.

⁴⁰ As'ai tsichu ngaha ngabantá ntáje Jordan. Ngjik'ejña ante má nga tsaténtá Jua xuta nga tjuhun.

⁴¹ Nkjin xuta xi j'aisehe Jesu yo ko b'a incha kitsú:

—Ndaha nku kjuankjún najmi kits'in Jua, tunga kjuaxihí ngayjee ni xi kinchjanjmyaha ndai.

⁴² Nkjin xuta kis'ejihin Jesu ante xu'bo.

11

B'i ts'in kits'ink'áya ngaha ra Jesu Lazaro

¹ Kjiñña un nku nda xi 'mi Lazaro xi nda Betania, má nga ta nankihí Maria ko Marta xi nichja maha xinkjin.

² Kui Maria xi tsaténdzjojnúhu ntá sinjne sjai Nda Ntiana Jesu ko ta kuihi ntsjaku kits'inxijnukoho. Kui xi nts'e maha Lazaro xi kjiñña uun.

3 As'ai incha kits'ínkijihí é n Jesu nga joo jminchjún. B'a kitsúhu:

—Ji Chá Ntía, xi tjohi kjiñña un.

4 Nk'ie nga kint'é éen Jesu, b'í kitsú:

—Najmi ts'íink'ien kjihín ch'in xi k'uhún. Tu sahá kuakúchji ch'iun kjuachánkaha Ntíaná. B'a ts'ín s'ejña chjiji kjuachánkaha Ntíhi Ntíaná.

5 Ndaha tsa Jesu 'yún tjoho Marta ko na nichja ko Lazaro,

6 tunga nk'ie nga kint'é nga kjiñña un Lazaro, tu sahá y'ejña sa jo nistjin ante má nga tíñña.

7 Askahan b'í kitsúhu já ni'yakuyáha:

—Ta tjihín ngáhaná Judea.

8 B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Ji nda maestru, najmi kjee tjihín nistjin nga já judio k'aku ndjio mjehe ts'íink'iehen ri. ¿Á ta yohó mje ngáha ri k'úín?

9 B'í kitsú Jesu:

—¿A najmi te johó ora tjihín nku nistjin? Tsa tjín xi tsú'ba nga nistjiun, najmi saténki, at'aha tibe nd'íhi asunntej.

10 Tunga tsa tjín xi tsú'ba nga nistjen, kui xi saténki, at'aha najmi tjihín nd'í.

11 As'ai b'íhí ta kitsú ngáha Jesu:

—Kjifehé nda xinkíá Lazaro, tunga kfin ts'inkj'áhá ra.

12 B'a kitsú já ni'yakuyóo:

—Ji Nda Ntía, tsa kjife, kj'úa ngáha ra.

13 Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, kjuabayaha ní Lazaro kinchjanijmíyaha tunga nijñóo ní kamankjihín já ni'yakuyáha.

14 Kui nga kinchjako kixi kixihi jóo:

—Ja ka'me Lazaro.

¹⁵ Ko tsjo mana nga najmi tíjña yo, at'aha tu sahá ngandanu, tu xi s'ejihinnu Ntianá. Tunga tjihinsehé raá.

¹⁶ As'ai kinchja Toma xi ta 'mi Nda'yun nga b'a kitsúhu já ni'yakuyá xingiso:

—Tjián ko ñá tu xi kuayákohoná.

¹⁷ Nk'ie nga tsichu Jesu nanki Betania, kik'inyaha nga ja tjihin ñju nistjin nga ngjiyanji Lazaro.

¹⁸ Betania tiña maha nanki Jerusalen, tjihin ra tsa jan kilometo.

¹⁹ Ko nkjin xuta incha j'aisehe Marta ko Maria ngat'aha nda nts'e xi k'ien.

²⁰ Nk'ie nga kint'é Marta nga j'ai tiña Jesu, as'ai tsitjusje nga ngjikj'á niyá ko Maria y'ejñantaha ni'yo.

²¹ B'a kitsú Marta:

—Ji Chá Ntia, tsa tu eihi ma tinchuhunni, najmi k'ien ra chá nts'é.

²² Tunga bená nga tsjáhi Ntianá tu mí nihí ni xi kuinchíhi.

²³ B'i kitsú Jesu:

—Kj'uaíya ngáha ra nda nts'ei.

²⁴ B'a kitsú Marta:

—Be nga kj'uaíya ngáha ra chá nts'é nistjin xi fekuu, nk'ie nga kj'uaíya tente ngáha ra xuta k'ien.

²⁵ B'ihí ta kitsú ngáha Jesu:

—An xi ts'inkj'áiyaha xuta k'ien ko an xi ts'ink'iéntu tík'an. Xi s'ejihin an, ndaha tsa ja k'ien tunga k'úéntu tík'uhún.

²⁶ Ko ngayjee xi tjíntu tík'un ko s'ejihin an, ndaha nku nistjin najmi kuayá. ¿A s'ejihin ni xi tíxihin?

27 B'a kitsú Marta:

—Johon, Chá Ntia. S'ejinna nga ji xi kits'ín nibá Ntíaná, nga ji xi Ntíhi Ntíaná xi tjíhin nga kj'uaí asunntej.

28 Nk'ie nga b'a kitsú Marta, ngji nchjako sen Mariá xi na nichja maha. B'a kitsúhu:

—Ja kj'uai Chá Maestru ko tínchjahi.

29 Nk'ie nga kint'é Mariá éin, kitsa tsisintjen nga ngjisehe Jesu má nga síjña.

30 Najmi kjee fas'en Jesu ajin nantio. Yo síjña má kisatékjá Marta.

31 Máha xuta xi kab'entu naxa'yo, nk'ie nga kikie nga tsisintjen ntsu ntsu Mariá ko tsitjusje, as'ai ta incha kitsjennkíhi. B'a incha kitsú nga má tíjña tsjóo ngjuai kjintá.

32 Nk'ie nga tsichu Mariá má síjña Jesu, tsasinkunch'int'aha ko b'a kitsúhu:

—Ji Chá Ntia, tsa tu eíhi ma tinchuhunni, najmi k'ien ra chá nts'é.

33 Nk'ie nga kikie Jesu nga tíkjintá Mariá ko nga tíncha kjintá xuta xi tjenkoho, kik'ie nusin nusihin ko kama nimaha.

34 B'i kitsú:

—¿Má kikjayanjiu?

B'a incha kitsú jóo:

—Nibáaseíhi, Nda Ntia.

35 As'ai kikjintá Jesu.

36 B'a kitsú xuto:

—Chase maruu. Tu xí kits'intjohó ra.

37 Tunga b'ahá kitsú k'ua:

—Kui ndai xi kikjex'ánki tunkun nku nda ka. Kutsa kamahá ra kits'ínkíhi Lazaró ko najmi k'ien ra.

38 Ta kik'ie nusin nusihín ngáha ra Jesu nga tsichu tsjóo. Kui xi nku tixa ngijo. Nku ndjio tjíchjanekoho ankjuaha. B'i kitsú Jesu:

39 —Chjúxiun ndjio.

B'a kitsú Marta, na nichja nda xi k'ien:

—Ji Chá Ntia, ja ra ch'on jne, at'aha ja tjíhin ñju nistjin nd'ai nga k'ien.

40 B'i kitsú Jesu:

—¿A najmi b'ahá kuaxihin nga tsa s'ejihin an, chái kjuachánkaha Ntíaná?

41 As'ai kikjexín jóo ndjio. Tsasenjinki Jesu nk'a ján ko b'i kitsú:

—Na'mi, máb'achjíhi nga tímjeñjuní.

42 Be nga mjeñju tehentení, tunga tínchjakohó ra ngandaha xuta xi tíncha ej tu xi s'ejihin ra nga ji kin'e nibání.

43 Nk'ie nga ja kamaha nga b'a kitsú, as'ai 'yún kinchja:

—iLazaro, títjusjei yo!

44 As'ai tsitju nda k'ien nga najyun tjí'yúnko ts'íhin ntsja ko sjai, ko ankjín tjí'makoho kj'ai najyun.

B'a kitsú Jesu nga kinchjako xuto:

—Chjúxihün najyuun. N'endohóo.

*B'i ts'ín y'énda já tjíxóo nga mjehe ts'íink'ien Jesu
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)*

45 Máha xuta xi j'aisehe Maria ko kieke ni xi kits'ín Jesu, nkjin maha xi kis'ejihin.

46 Tunga tjíhín xi ngjisehe já fariseo ko kitsúyaha ni xi kits'ín Jesu.

47 As'ai já na'mi k'aku ko já fariseo kinchja ñjaha ngayjee já tjíxóo ko b'a kitsúhu:

—¿Nkú n'eé ei ni? At'aha ja 'yún títs'ín kjuankjún ndo.

⁴⁸ Tsa tu nku k'ua^uintehé raá nga b'a ts'ín, as'ai ngayjee xuta tsjénkihi ndo ko incha kj'uai já Roma nga ts'ínkje ninkuná ko xuta nankiná.

⁴⁹ As'ai b'i kitsú Caifa xi tjíhín nda na'mi títtjun nú xu'bo:

—¿Á najmi mankjihínnu?

⁵⁰ ¿A najmi ma chubayahánuu nga tu sahá nda tjín tsa nku nda kuayántjaihi ngandaha ngayjee xuta, tu xi b'a ts'ín najmi n'ekjehe xuta nankiná?

⁵¹ Tunga najmi kuenta^ha ní Caifa kinchjaha nga b'a kitsú. Kui xi nda na'mi títtjun nú xu'bo ko xi nkúhu nku nda profeta kinchja éhen Ntíaná nga kuayá Jesu ngandaha naxinantóo.

⁵² Ko najmi tu suba ngandaha xuta xi ntje judio tje^hen ra kuayáha Jesu. Ta kuayá ní tu xi k'uékúhu ngayjee ntíhi Ntíaná xi tjímasún.

⁵³ Kui b'a maha, nistjin xu'bo kik'atuts'ihín ra já tjíxóo nga y'éndakoho xinkjín xi má nga mjehe ts'ínk'ien Jesu.

⁵⁴ Kui nga najmi ta kikjatsú'ba chjihi Jesu ajihín xuta judio. Ngji t'axín nanki xi 'mi Efrain xi tiña maha ante kixiu. Yo y'eñako já ni'yakuyáha.

⁵⁵ Nk'ie nga ja túbichú tiña S'í Pascua xi b'asje xuta judio, nkjin nkjún xuta incha ngji nanki Jerusalem tu xi ts'ín jehe yjoho nginkun Ntíaná kintehe ni nga kuichú s'íu.

⁵⁶ Yo tsangisjai Jesu ko kingjásjaiyaha xinkjín nga kabincha má ma natsihín ninku. B'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿Nkú manuu? ¿A nibá ndo s'íu? ¿A ra najmi nibáhá?

⁵⁷ Kui chubo ja kitsjá kjuá já na'mi k'aku ko já fariseo, tsa tjin xi be má tijná Jesu tihin nga kuitsuya tu xi kama kuakj'ánijéhe.

12

B'i ts'in nku tachjuún tsaténdzjojnúhu ntá sinjne Jesu

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Nk'ie nga ndyja sa jun nistjin nga kuichú S'í Pascua, as'ai j'ai Jesu nanki Betania, má sijná ni'yaha Lazaro, nda xi kits'ínkj'áíya ngaha ra ngabayoo.

² Yo kis'endaha nku nichine. Marta y'éya nichinee ko Lazaro ta y'ejñajihin xuta xi y'entut'áko Jesu yámixo.

³ As'ai j'aiko Maria nkú ra ma masen litru ntá sinjne xi 'mi nardo, xi 'yún nda ko xi 'yún chjí. Kui xi tsaténdzjojnúhu sjai Jesu ko ta kuihi ntsjaku kits'ínxijnukoho. Ixi kitsjehén ntá sinjne ayoo.

⁴ As'ai b'i kitsú Juda Iscariote, xi nda ni'yakuyaha Jesu xi askahan ts'íinkjas'ehen:

⁵ —Tsa tu sahá kuasatéña ntá sinjnei kai. Tsa jan unchan toon denario kuach'a, tu xi kama kuisinkoho xuta x'an.

⁶ Tunga najmi xuta x'ahán kits'ínnkjink'un nga b'a kitsú. Tu ngat'aha ní toon b'a kitsúhu, at'aha kui xi f'átjo toon ko bakjá ndyjé.

⁷ B'i kitsú Jesu:

—Najmi tu ji b'echj'áíhi tachjuún. At'aha nistjin nga s'eyanjia j'átjona ntá sinjnei.

8 Xuta x'an bi tehente k'úentujinnuu, tunga an najmi tehente kúátejñajinnuu.

9 Nkjin nkjún xuta kint'é nga nanki Betania tíña Jesu ko incha ngjisehe. Tunga najmi tu nkuhú Jesu ngjisehe. Ta incha ngji ní at'aha ta mjehe nga skue Lazaró xi kin'ekj'áíya ngáha ra ngabayoo.

10 As'ai kama ñjakú já na'mi k'aku ko y'éndako xinkjín xi má nga ko Lazaró tjihin nga n'ek'ien.

11 At'aha ngat'aha Lazaró nkjin nkjún xuta ts'asje t'axihin yjoho jóo. Tu sahá Jesu kis'ejihin.

B'i ts'in jas'en Jesu nanki Jerusalen

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Njstjin xi ma ndyjuun ngáha nkjin nkjún xuta kint'é nga Jesu kj'uaí nanki Jerusalen, at'aha nkjin maha xi j'aik'asje S'í Pascua.

13 As'ai incha jakj'á tjiaha yá xkajén ko tsitju nga incha ngjikj'á niyá. B'i incha kitsú nga 'yún kinchja:

—jKats'ínk'ankiná Ntjaná! jNtjaná nda kats'ínko xi nibáha ngajoho, xi Nda Reihj xuta Israel!

14 Nku ntí búrrú kisakúhu Jesu ko y'esún, xi nkú ts'in tjít'a éhen Ntjaná:

15 Xuta Sion, najmi tu binkjun.

Chasoo, ja nibá Nda Reinu nga tjísun nku ntí búrrú.

16 Kui ni xu'bi najmi kamankjihin já ni'yakuyáha nga tjuhun. Tunga askahán ni, nk'ie nga tsakúchji kjuachánkaha, nk'iehé j'áítsjehen já ni'yakuyáha nga b'a ts'in tjít'a éhen Ntjaná nga kinchjanijmíyaha Jesu ko nga b'a kin'ehe.

17 Xuta xi tinchako Jesu nk'ie nga kinchaha Lazaro aya tsjoo nga kits'ínkj'áiya ngaha ra ngabayoo, kui xi incha kitsúya ni xi kkie.

18 Kui kjuaha nga nkjin nkjún xuta tsitjuhu nga ngjikj'á niyáha Jesu, at'aha kint'é kjuankjún xi kits'ín.

19 As'ai kinchjanijmíyaha já fariseo niu. B'i ngján b'i kitsúhu xinkjín:

—¿A tíyo? Najmi chumi nihi xi kama n'ee. Chase maruu. Ngayjee xuta títsjennkíhi ndo.

B'i ts'ín kitsúya tíjún Jesu nga kuayá

20 Ta tjenjihin xuta k'ua xuta xi nchja griego xi ta incha j'ai nanki Jerusalem nga j'ai ts'intsjoho Ntíaná ajihin s'ú.

21 Kui xi j'aisehe Felipe xi nda Betsaida, nanki xi tíjñajihin ante Galilea, ko b'a kitsúhu:

—Ji nda ntia, mjeni nga chaj Jesu.

22 As'ai Felipe ngji tsúyaha Andre ko nga joo ngji tsúya ngaha Jesu.

23 As'ai b'i kitsú Jesu:

—Ja kuichu chuba nga sakúchji kjuachánkaha Ntíhi Ndax'iun.

24 Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tsa najmi kuijne t'anankiu nku xujmá tuniñu ko kuayá, tu nku s'ejña subahá. Tunga tsa kuayá, nk'iehé nga tsjá chan xi 'yún tse.

25 Xi tjoho yjoho, kui xi tu sahá ndyja. Tunga xi najmi tjoho yjoho asunntej, kui xi tu sahá k'juátjo ko k'úejña tík'un sín.

26 Tsa tjin xi títs'ínkjáinna nga an xi kama Nda Ntíaha, katsjennkína. Má kúátejña, ta yo k'úejña

xi ts'ínkjáinna, ko Ntia Na'miu k'uasjenk'aha xuta xu'bo.

²⁷ "Yún un tíbehe animana nd'ai. ¿Nkú xían? ¿A b'i xían: Ji Na'mi, n'ekj'a t'axínni kjuanima xu'bi nd'ai? Tunga kuihí xá jáihina.

²⁸ Tu sahá takúchji kjuachánkahi, Na'mi.

Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, as'ai b'i kitsú nku nta xi nibaha nk'a ján:

—Ja tsakuchjá kjuachánkana ko ta kuakuchjíhí ngáhana.

²⁹ Nk'ie nga kint'é nto xuta xi tíntcha yo, tjín xi b'a kitsú:

—Nku ch'on kjuaneya.

Ko k'ua xi b'a kitsú:

—Nku ntítsje kuanchjako.

³⁰ As'ai b'a kitsú Jesu:

—Najmi ngandana kuanu'yáha nto. Ngandanu ní b'a kamaha.

³¹ Nd'ai n'ekokjua asuntei ko nd'ai kuich'onsje natsin ján xi tibatéxumaha asuntei.

³² Ko nga chjúsíntjen nk'ana t'anankiu, ts'ian nga nibak'únna ngayjee xuta xi tjín asuntee.

³³ B'a kitsú Jesu nga kitsúya xi nkú ts'ín kuayáha.

³⁴ As'ai b'a kitsú xuta:

—Tunga yaní ni xi tjit'a kjuatéxumoo, nga xi ts'ín nibá Ntianá ngajoho k'úéjña sín. ¿Nkú ts'ín b'a tibixíhinni nga tjíhin nga chjúsíntjen nk'aha Ntíhi Ndax'íun? ¿Yá xi Ntíhi Ndax'ín xi tibixín?

³⁵ B'i kitsú Jesu:

—An nd'íu. Tu chuba nistjihín tíjñajin sanuu. Tíinimo nga tíjña sanuu nd'íu tu xi najmi kama jyunt'aihinnu. At'aha xi tsú'ba má jyuun najmi be má fi.

³⁶ Nk'ie nga tíjñajinnu xi nkúhu nd'í, n'e s'ejinnú tu xi kuinimahanu má ndzjeen.

B'a kitsú Jesu ko as'ai ngji t'axihin xuta.

Kui ngat'ai xuta najmi kis'ejihin ra Jesu

³⁷ Ndaha tsa nkjin nkjún kjuankjún xi kits'ín Jesu nginkun xuta, tunga najmi kis'ejihin ra yáha kui.

³⁸ B'a kama tu xi tsitjusuhun én xi kitsú nda profeta Isaiá má nga b'a ts'ín y'et'a:

Ji Ntia, ¿yá xi kis'ejihin én xi kichubai?

¿Yá xi kis'ejña chjihí nga'yúhún Ntíaná?

³⁹ Kui kjuaha nga najmi kama kis'ejihin ra xuta, at'aha b'i ta ts'ín y'et'a ya Isaiá éhen Ntíaná:

⁴⁰ Ntíaná y'échja tunkun xuta xu'bi ko kits'ín ndjá animaha,

tu xi najmi skuéhe ko tu xi najmi kamankjihin ra, tsa ts'ínk'óntjaiya animaha xi má nga ts'innkíhi xuta xu'bi.

⁴¹ B'a kitsú Isaiá at'aha kieke kjuachánkaha Jesu ko kinchjanímyaha.

⁴² Ko ta nkjin maha já tjíxá xi kis'ejihin Jesu, tunga najmi kits'ínkiehé yjoho at'aha tsankjún já fariseo ko najmi mjehe nga kuich'onsje ajihin xuta sinagoga.

⁴³ B'a kits'ín at'aha 'yún kama tsjo saha nga s'ehé kjuachánka ajihin xuta nga nginkun Ntíaná.

B'i ts'ín kinchjanímyaha yjoho Jesu

⁴⁴ 'Yún kinchja Jesu nga b'i kitsú:

—Xi s'ejihin an, najmi tu nku an tís'ejihin. Ta tís'ejihin xi kits'ín nibána.

⁴⁵ Xi tíbena, tíbe xi kits'ín nibána.

46 An nd'í xi j'ai ts'ín ndzjehen xuta asuntee, tu xi ngayjee xi s'ejihin ra an najmi k'úéntuhu má jyuun.

47 'Tsa tjín xi kuint'é én xi tinchja tunga najmi ts'íintjusuhún, najmi an kuasehe má ni xi nda ko má ni xi najmi nda xi kits'ín xuta xu'bo. At'aha najmi kui xoo jáhina. Jái ts'ink'anki níná xuta.

48 Xi ts'ín t'axinna ko najmi ts'ínkjáihin én xi tinchja, tjíña xi kuasehe má ni xi nda ko má ni xi najmi nda xi kits'ín. Én xi tinchja, kui xi k'uéjñanehe ni xi kanéhe xuta xu'bo nistjin xi fekuu.

49 'At'aha najmi kuenta tinchjahana. Kuenta ní Na'mi xi kits'ín nibána tinchjahana. Kui xi kitsjana kja má nihi xi tihin nga kuinchja ko kuakuyá.

50 Ko be nga kjuatexumaha ts'ínk'íentu tík'un síhin xuta. Kui kjuaha, xi nkú kitsúhuna Ntia Na'miu, b'a ts'ín tinchja.

13

B'i ts'ín tsanéjnu Jesu sjai já ni'yakuyáha

1 Chubahá ndyjaha nistjihin S'í Pascua ko be Jesu nga ja tibichu chuba nga k'uéjña asuntee nga ngjuaí ngáha má tjíña Ntia Na'miu. Tehente kits'íntjo xuta xi ts'e xi tjíntu asuntee ko ngayjehe k'un kits'íntjo.

2 Kikjineko já ni'yakuyáha nichinehe s'íu, ko kui chubo ndanindo ja kab'éjñajin animaha Juda Iscariote ntíhi Simon nga ts'ínkjas'en Jesu.

3 Be Jesu nga Ntia Na'miu kits'ínkjas'en aya ntsja ngayjee ni xi tjín. Be nga má tjíña Ntianá nibaha ko nga yo ngjuaíse ngáha ra.

⁴ Kui b'a maha, nk'ie nga tjíntut'áha yámixó, as'ai tsisintjen Jesu, ts'asje najyun ndju xi yja kó jakj'á nku najyunxú nga y'ékjá ndayáha.

⁵ Jakj'á ntánijua, tsanéjnu sjai já ni'yakuyáha kó kits'ínxijnukóho najyunxú xi y'ékjá ndayáha.

⁶ Nk'ie nga tsichuk'úhún Simon Pedro, b'a kitsú ndo:

—Ji Nda Ntía, ¿nkú ts'ín ji kuanejnuhuni tsuká?

⁷ B'i kitsú Jesu:

—Nd'ai najmi yai ni xi títs'ian tunga askahán ni kamankjihin.

⁸ B'ahá tá kitsú ngáha Pedro:

—Ndaha tsa mí yjehe najmi kuanejnu tsuká.

B'i kitsú Jesu:

—Tsa najmi kuanejná tsukui, najmi tá xutá xi ts'an kamahani.

⁹ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Ji Nda Ntía, najmi tú suba tsuká xi tanejnu ma. Tá tanejnu ntsa kó nintaká.

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Xi as'ai kabinguyahá tu tsukuhú machjéhen nga kfejnú, at'ahá je yje. Jun bi ja jo, tunga najmi ngatentenu.

¹¹ At'ahá be Jesu yá xi ts'íinkjas'ehen, kui nga: “Najmi ngatentoó xi jo”, kitsúhu.

¹² Nk'ie nga ja kamahá nga tsanéjnu sjai já ni'yakuyáha, as'ai kingja ngáha najyun ndjuhu, y'eñat'a yámixó kó b'i kitsú:

—¿A mankjinnu ni xi kuats'inkonuu?

¹³ Jun xi 'minú Nda Maestru kó Nda Ntía. Kó tjínnu kixi nga b'a bixínnú, at'ahá b'a tjín kjáihin.

14 Kui b'a maha, tsa an xi kuakanejnúhuna tsuku, nga an xi Nda Maestrunu ko Nda Ntianuu, kui nga ko jun tjihin nga kuanejnuhunu tsuku xinkiu.

15 Ja kuak'iejña chubayanuu tu xi b'a n'ehenu xi nkú kuats'innuu.

16 Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Ndaha nku nda musu najmi 'yún nk'a tjeŋ nga nda ntiaha. Ko nku nda xi s'exá najmi 'yún nk'a tjeŋ nga xi b'éxaha.

17 Tsa tímankjinnuu ni xi tíxian ko ta n'etjusun, á b'a nda tjihin ts'ajun.

18 'Najmi nga tentoo b'a tíxinnuu. An be yá xi j'ajián. Tunga tjihin ni nga kuitjusun éhen Ntiana xi b'a ts'ín tjit'a: "Xi kjinekona niñu, kui xi ja kama nda konrana."

19 Nd'ai b'a tíxinnuu kintehe ni nga kuitjusun ni xi tjihin nga kama, tu xi nk'ie nga b'a kamo s'ejhinnuu nga an xi tu b'a ts'ín tíjñaná.

20 Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi ts'íinkjáihin xuta xi ts'inkjá, kui xi an títs'íinkjáinna. Ko xi ts'íinkjáinna, kui xi títs'íinkjáihin xi kits'ín nibána.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga Juda Iscariote ts'íinkjas'ehen

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 As'ai xí ts'atséhé animaha Jesu ko b'i kitsú:

—Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Tíjñajinnuu nku xi ts'íinkjas'enna.

22 As'ai b'i ngján incha tsase'a xinkjín já ni'yakuyóo, at'aha najmi be yá xi títsu Jesu.

23 Yo tíjñat'a tiñaha Jesu nda ni'yakuyá xi 'yún tjohe nga tíjñat'akohó yámixó.

24 Kui nga jyukj'i Simon Pedro kingjásjaiya sehen ra nda ni'yakuyá xu'bo nga ngjuásjaiyaha Jesu yá xi títu.

25 As'ai nda ni'yakuyóo 'yún ngjik'ún saha Jesu ko b'i kitsú:

—Ji Nda Ntia, zyá xi b'a ts'íiun?

26 B'i kitsú Jesu:

—Xi ts'ink'anchihí ninkuan ko tsjaha, kui xi b'a ts'íiun.

As'ai kits'ínk'anchi ninkuon ko Juda Iscariote kitsjáha, kui xi ntíhi Simon.

27 Nk'ie nga kik'aihi Juda ninkuon, jas'enjihin ndanindoo. As'ai b'i kitsúhu Jesu ndo:

—Kitsa n'ei ni xi n'ei.

28 Tunga ndahá nku xi tjíntut'á yámixó najmi kamankjihin á b'a kitsúhu ra.

29 Tjín xi kits'ínnkjink'un nga b'a kitsú nga tjíhin nga k'uatse Juda ni xi machjén s'íu ko a ra nga tsjáha toon xuta x'an, at'aha Juda f'átjo tooon.

30 Nk'ie nga kik'aihi ninkuon Juda, tjen'yún tsitjusjehé natsiun. Ja jyun kui chubó.

Kui kjuatéxuma tsetse xu'bi y'éjña Jesu

31 Nk'ie nga ja ngji Juda, b'a kitsú Jesu:

—Nd'ai sakúchji kjuachánkaha Ntíhi Ndax'iun, ko ni xi ts'íin Ntíhi Ndax'iun kuakúchji kjuachánkaha Ntíaná.

32 Ko tsa Ntíhi Ndax'iun kuakúchji kjuachánkaha Ntíaná, b'a ta ts'ín Ntíaná kuakúchji kjuachánkaha Ntíu. Ja ma ma b'a kamoó.

33 Jun ntína, tu kutjuhú tíjñajin sanuu. Kuínchísjainú tunga má nga kfían najmi kama

kuankiún. B'a ta tíxinnu nd'ai xi nkú nga ta kixihin xuta xingisoo.

³⁴ Tsjanu nku kjuatexuma tsetse: N'etjò xinkiu. Xi nkú nga ts'in tjona jun, b'a ta ts'in n'etjò xinkiu.

³⁵ B'a ts'in skuehe ngayjee xuta nga jun xi já ni'yakuyána, tsa n'etjò xinkiu.

B'i ts'in kitsúya tíjun Jesu nga Pedro b'a kuitsu nga najmi behe

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ B'a kitsú Simon Pedro:

—Ji Nda Ntia, ¿má xi tjeheh k'úin?

B'i kitsú Jesu:

—Najmi kama tsjénkiní nd'ai má nga kfián, tunga askahán ni tsjénkiní.

³⁷ B'ahá ta kitsú ngáha Pedro:

—Ji Nda Ntia, ¿á najmi kama tsjénkihi ra nd'ai? Tjínkuhu k'an nga kuayántjaihi ra.

³⁸ B'i kitsú Jesu:

—¿A tjínkuhu k'uin nga kuayántjaihiní? Kjuaxi ni xi tíxihin. Kintehe ni nga kjintá xanto b'a kuixín nga najmi yaní jan n'iyá tjíhin.

14

B'i ts'in kitsúya Jesu nga ngjuaise ngáha ra Ntia Na'miu

¹ B'i ta kitsú ya Jesu:

—Najmi tu fantaha ruu yjonu. N'e s'ejun Ntjaná ko kas'ejinnu an.

² Ni'yaha Na'mina tjín nkjún ante. Tsa najmi kjuaxi, ja ra nd'ai kixinyahanu kai. Kfin k'uendánu ante.

³ Tsa kfin k'uendánuu ante, as'ai kjúáik'a ngáhanuu tu xi ta yo kuintsubahanu má nga kúátejña.

⁴ Yo nnyá xi fi má nga kfián.

⁵ B'a kitsú Toma:

—Ji Nda Ntia, najmi yai má k'úín. ¿Nkú n'e cháhaní nnyóo?

⁶ B'i kitsú Jesu:

—An nnyá xi fi má tíjña Ntia Na'miu, an bakuyá én xi naxu ko an tsja kjuatík'un. Ndaha nku najmi kuichúsehe Ntia Na'miu tsa najmi an.

⁷ Tsa yanú, ta chá ruu Na'mina. Ko nd'ai tích'atuts'ihín ruu nga tíyo ko tunkun tíyakohonu.

⁸ B'a kitsú Felipe:

—Ji Nda Ntia, takúchjini Ntia Na'miu ko s'enkuní.

⁹ B'i kitsú Jesu:

—Ji Felipe, ja nd'ai tíjñajihinnuu. ¿A tu yje najmi kjehé yaní? Xi tíbena ta tíbe Ntia Na'miu. ¿Á: “takúchjini Ntia Na'miu” túbixíhinni?

¹⁰ ¿A najmi s'ejihín ri nga an xi tíjñajihín Ntia Na'miu ko Ntia Na'miu tíjñajinna? Én xi tínychakonuu najmi kuentana tínychahana. Na'mi xi tíjñajinna, kui xi títs'ín ni xi ts'e.

¹¹ N'e s'ejun nga an tíjñajihín Ntia Na'miu ko nga kui tíjñajinna. Tsa najmi s'ejinnuu éna, ndaha tsa tu ni xi kits'ian n'e s'ejun.

¹² Kjuaxi ni xi tíxinnuu. Xi s'ejihín an ta kui nihi xi ts'ín xi nkúhu xi títs'ian. Ko 'yún chánka sa ni xi ts'ín xuta xu'bo, at'aha an tífia má tíjña Ntia Na'miu.

¹³ Ngayjee ni xi kuinchíhuu Na'miu ngajona, tsjanuu. B'a ts'in an xi Ntíu kuakuchjéhina kjuachánkaha Ntía Na'miu.

¹⁴ Ts'ian ni xi kuinchúhuu ngajona.

B'i ts'in kitsúya Jesu nga ts'ín nibá Espirituhu Ntíaná

¹⁵ Tsa tjonuu an, n'etjusun kjuatéxumana.

¹⁶ Kuankihí Ntía Na'miu, kó tsjánuu kj'ai xi ta kuasinkonuu kó xi k'úéñajin sínnuu.

¹⁷ Kui xi Espiritu xi kuakúchji ni xi naxu. Xuta xi najmi be Ntíaná najmi kama ts'ínkjáihín, at'aha najmi ma chjihí kó najmi be yáha. Tunga máha jun, ja yo yáha, at'aha kui xi tíñajinnuu kó k'úéñajinnuu.

¹⁸ Najmi k'uentú masennuu. Kjúáise ngáhanuu.

¹⁹ Sa kutju najmi ta skuéhena xuta, tunga máha jun, chanú. At'aha tíjña tík'an, kui nga ta kuintsuba tík'uhunnu.

²⁰ Nk'ie nga b'a kamoó, choo nga an tíjñajihín Na'mina kó jun tintsubajinnú kó an tíjñajinnuu.

²¹ Xi kj'uatjo kjuatéxumana kó ts'íntjusun, kui xi tjohó an. Kó xi ts'íntjona, Na'mina ta ts'íntjohó kó an ts'intjá kó kuakuchjéhi yjona.

²² As'ai kinchja Juda, tunga najmi Juda Iscariotehé:

—Ji Nda Ntía, ¿nkú tjihín ra nga tu jin kuakúchjihíni yjohi kó nga najmi kuakúchjehi yjohi xuta xi k'oo?

²³ B'i kitsú Jesu:

—Xi tjohó an, kui xi ts'íntjusun éna. Na'mina ts'íntjohó xuta xu'bo, kó Na'mina kó an kjúáiseihi nga kuintsuba kó tehentei.

24 Tunga xi najmi tjoḥo an, najmi ts'íintjusun éna. Én xi tínu'yó, najmi an ts'an. Ts'e Na'mi xi kits'ín nibána.

25 'B'i tíxinnuu nk'ie nga tíjñajin sanuu.

26 Tunga Ntia Na'miu ts'ín nibá Espiritu Santo ngajona. Kui xi kuasinkonuu. Kuakúya yjenuu ko ts'ínkj'áitsjen yjenuu ni xi kixinnuu.

27 'Tíbejñánuu kjuajyu. Kjuajyuna títsjanuu. Najmi b'a ts'ín tsja xi nkú ts'ín tsjá asunntej. Najmi tu fantaha ruu yjonuu ko najmi tu binkjun.

28 Ja kuanu'yó nga b'a kuaxinnuu nga kfián ko kjúáise ngáhanuu. Tsa kjuaxi nga tjonuu an, ta tsjo kamanuu nga kfián má tíjña Ntia Na'miu, at'aha 'yún chánka sa Ntia Na'miu nga an.

29 Nd'ai b'a tíxinnuu kintehe ni nga kuitjusun ni xi tjihin nga kama tu xi s'ejihinnuu nk'ie nga b'a kamo.

30 'Najmi ta tse kuinchjako sahanuu, at'aha kj'uaí xi tíbatéxumaha asunntej. Najmi tjihin nga'yún tsa kui xi ts'ín nganana.

31 Tunga tjhín ni nga b'a kama, tu xi kamankjihin ra asunntej nga tjona Ntia Na'miu ko nga títs'intjusan xi nkú kitsúna. Tisintjoon ko tjián.

15

B'i ts'ín kits'ínchjén Jesu yá tuntsjajé ko tjiaha nga tsakúya

¹ 21 'An tuts'in yá tuntsjajé xi nda, ko Na'mina xi ts'e yá tuntsjajé.

² Ngayjee tjia xi tjinna xi najmi tsjá tu, batet'a. Kō ngayjee tjia xi tsjá tu, ts'ín chuhun tu xi 'yún ngjua saha ra.

³ Ngat'a ts'ajun, én xi tsakuyánuu kits'ínchjén Na'mina nga kits'ín chunnuu.

⁴ Tintsubajinnú kō an kúátejñajinnuu. Nku tjia najmi ma tsjá suba tu tsa najmi tjít'a yáha. B'a ta ts'ín najmi k'uo tu tsa najmi kuintsubajinnú.

⁵ 'An tuts'in yá tuntsjajée kō jun tjiaha. Xi tijnajinna kō an tijnajihin, kui xi 'yún tsjá tu. At'aha tsa najmi tján, najmi chumi nihi xi kama n'oo.

⁶ Xi najmi k'úejñajinna ngjuaiya natsin ján xi nkúhu tjia xi tit'áha yá tuntsjajée. Yo xi kō s'entukú kō n'ekj'ajin ajin nd'íu nga kuiti.

⁷ 'Tsa kuintsubajinnú kō tsa éna k'úejñajinnuu, tinchú tu mí ni xi mjehénuu kō k'uainuu.

⁸ Kui ni xu'bi xi kuakúchji kjuachánkaha Na'mina, nga 'yún k'uo tu kō nga xuta ni'yakuyána kamo.

⁹ Xi nkú ts'ín tjoho an Ntia Na'miu, b'a ta ts'ín tjona jun. Tintsubajin sahanu kjuatjona.

¹⁰ Tsa n'etjusun kjuatéxumana, tu nkú kuitsubajinnú kjuatjona, xi nkú ts'ín títs'intjusan kjuatéxumaha Na'mina kō tu nkú tijnajinná kjuatjoho.

¹¹ 'B'a tíxinnuu tu xi tsjo k'úehénuu xi nkú ts'ín tsjo tjinna. Nk'ie nga b'a n'oo, b'ihí ts'ín nga tsjo k'úénuu.

¹² Kui kjuatéxumana xu'bi: B'i ngján n'etjō xinkiu xi nkú ts'ín tjona jun.

¹³ Kui xu'bi kjuatjo xi 'yún chánka xi tijná, tsa tjin xi kuayántjaihi xinkjin.

14 Jun xi xuta xinkjián tsa n'etjusun kjuatéxuma xi títsjanuu.

15 Najmi ta já musu tíxihinnuu, at'aha já musu najmi be ni xi ts'ín nda ntiaha. Tunga xuta xinkjiáhán tíxinnuu, at'aha tib'ejña chjinuu ngayjee ni xi kitsúna Na'mina.

16 'Najmi jun xi kichj'ajinnú. An ní xi j'ajinnuu ko kitsja xánuu nga kuankiún ko k'uo tu. 'Yún tse kuichúkjuaha tunuu. Kui kjuaha nga tsjáhanuu Ntia Na'miu tu mí nihí ni xi kuinchíhuu ngajona.

17 Kui kjuatéxumana xu'bi: B'i ngján n'etjó xinkiu.

B'i ts'ín kitsúya Jesu nga n'e uncha já ni'yakuyáha

18 'Tsa ts'ín unkienuu xuta asuntee, n'ekj'áitsjon nga an tjun kits'ín unkiena.

19 Tsa asuntej ts'enuu, ts'íintjonuu xuta asuntej xi nkú ts'ín tjoho xinkjín. Tunga najmi asuntejihí ts'enuu, at'aha an j'ajinnuu ajihín xuta xi tjín asuntej. Kui kjuaha nga ts'ín unkiehenuu.

20 'T'ejin tak'un én xi kuaxinnuu, nga nku nda musu najmi 'yún nk'a tjen nga nda ntiaha. Tsa tjennki unkiena xuta, ko ta jun tsjénki unkienuu. Ko tsa títs'íntjusun éna, ta ts'íintjusun énnuu.

21 Ngayjee ni xu'bi ts'íínkonuu xuta tu ngat'ana, at'aha najmi incha be xi kits'ín nibána.

22 'Tsa najmi jái nchjaka xuta xu'bo, najmi s'ehé ra jé. Tunga nd'ai najmi ta tjín nkú ts'ín kuasinkoho yjoho ngat'aha ngatitsun xi tjincha ts'ín.

23 Xi unkiena ta unkie Na'mina.

24 Ni xi ndaha nku najmi kjee ch'aha ts'ín kits'ian ajihín xuta xu'bo. Tsa najmi b'a kits'ian, najmi s'ehé ra jé. Tunga ndaha tsa incha kkie ni xi

kits'ian, tu nkú incha kits'ín unkiehéni Na'mina ko an.

²⁵ B'a kama tu xi tsitjusuhun ni xi tjit'a xujun kjuatéxumaha xuta xu'bo má nga b'a títsu: “Chuba incha kits'ín unkiehéna.”

²⁶ 'Tunga kj'uaíhí xi kuasinkonuu, xi ts'in nibásenuu nk'ie nga tíjñaka Na'miu. Má tíjña Na'miu nibaha. Kui xi Espiritu Santo xi kuakúchji ni xi naxu. Kui kuinchjanijmíyahaha.

²⁷ Jun bi ta chubanijmíyahanú, at'aha santaha nkúhu nga tuts'ihin ni tintsubakonú.

16

¹ 'Tixinyanuu ni xu'bi tu xi najmi n'endyjajihin ruu yjonuu.

² At'aha kuich'onsjenuu ajihin xuta sinagoga. Kuichú chuba nk'ie nga tu yáhá ni xi ts'íink'iennuu, b'a kamaha nk'ie nga sasíhin Ntíaná nk'ie nga b'a ts'íinnuu.

³ B'a ts'íinnuu xuta at'aha najmi beni, ta ndaha Na'miu ko ta ndaha an.

⁴ Tixinyanuu nga b'a kama tu xi nk'ie nga kuichúhu chubo kj'uaítsjehennuu nga b'a kixinnuu.

B'i ts'ín kitsúya Jesu ni xi ts'ín Espiritu Santo

'Najmi kixinyanuu ni xu'bi nga tuts'ihin ni at'aha an tíjñajin sanuu.

⁵ Tunga nd'ai tífia má tíjña xi kits'ín nibána. Jun najmi tíchasjayanú má kfián.

⁶ Tu sa ní tí'be nusin nusinnuu at'aha b'a tíxinnuu.

⁷ Tunga kjuaxihí ni xi tíxinnuu. Tu sahá ngandanuu nga kfián. At'aha tsa najmi kfián, najmi

kj'uaí xi kuasinkonuu. Tunga tsa kfián, kui xi ts'in nibásenuu.

⁸ 'Nk'ie nga kj'uaí, ts'ín nga kamankjihin xuta xi tjín asunnteí nga ngatitsun tjíhin, ko nga an kits'ian ni xi naxu nginkun Ntíaná, ko nga Ntíaná kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'ín xuta.

⁹ Kamankjihin xuta nga ngatitsun tjíhin, at'aha najmi s'ejihin an.

¹⁰ Kamankjihin nga naxu kits'ian, at'aha tífia má tíña Na'miu. Najmi ta chahanú.

¹¹ Ko kamankjihin nga Ntíaná kuasehe ni xi nda ko ni xi najmi nda kits'ín, at'aha ja kis'enéhe ni xi kanéhe xi batéxumaha asunnteí.

¹² 'Tjín nkjún sana ni xi xinyanuu tunga najmi kamakjinnuu nd'ai.

¹³ Nk'ie ní kj'uaí Espiritu xi b'éjña chji ni xi naxu tjín, kui xi kuakúyanuu ngayjee ni xi naxu tjín. At'aha najmi kuentaḥa kuinchja. Ni xi kuint'é ní, kui ní nihi xi kuinchja. Ko ta kuitsuyanuu ni xi kama askahan.

¹⁴ 'Kui xi ts'ín nga kamakjinnuu ni xi títs'ian. B'a ts'ín k'ujña chjihi kjuachána.

¹⁵ Ngayjee ni xi y'aha ra Ntia Na'miu, ko ta an y'ahana. Kui kjuaha nga b'a tíxihinnuu nga Espiritu ts'ín nga kamakjinnuu ni xi títs'ian.

B'i ts'ín kitsúyaha Jesu já ni'yakuyaha nga ngjuai

¹⁶ 'Sa kutju najmi ta chahanú, ko sa kutju chaganáhanú. At'aha má tíña Na'miu kfián.

¹⁷ As'ai k'ua já ni'yakuyaha b'i ngján kingjásjaiyaha xinkjín:

—¿Nkú tsuhú rā niú? B'a tít suná: “Sa kutju najmi ta cháhanú kō sa kutju chá ngáhanú.” Kō ta b'a tít su: “At'ahá má tíjña Na'miú kfián.”

18 ¿Nkú tsuhú rā én xi tsu: “sa kutju”? Najmi mankjinná ni xi tínchjakoná.

19 Kamankjihin Jesu nga mjehe já ni'yakuyóo ngjuásjaiyahá nkú tsuhú rā niú kō b'a kitsú:

—Ja b'a kuaxinnuu nga sa kutju najmi ta cháhanú kō sa kutju chá ngáhanú. ¿A kui nihi xi tichubanijmíyakohonu xinkiu?

20 Kjuaxi ni xi tixinnuu. Ch'iu kō k'úe nusin nusinnuu, tunga xuta xi najmi be Ntíaná bi s'ehe kjuatsjo. Ndaha tsa k'úe nusin nusinnuu, tunga askahán ni kjuatsjo kama ngáha kjuanusinnuu.

21 'Xi nkúhu nku tachjuún xi tsihin nku ntí, s'ehe kjuaba at'ahá ja kuichu chubaha. Tunga nk'ie nga ja kuatsin ntíu, najmi ta f'áítsjehen rā kjuanimó, at'ahá tsjo maha nga nku ntí s'ejñaha.

22 B'a ta ts'in tíma nusinnuu nd'ai, tunga nibasehé ngáhanuu. Tsjo k'úe ngáha rā animanuu kō najmi ch'a xi kama kjé'anuu kjuatsjonuu.

23 'Kui nistjiun ndaha nku ni najmi ta chajaiyahanú. Kjuaxi ni xi tixinnuu. Tsjánuu Ntía Na'miú tu mí nihí ni xi kuinchihu ngajona.

24 Santaha nd'ai ndaha nku ni najmi kjee binchiu ngajona, tunga nd'ai tinchíu kō n'ekjóhon tu xi 'yún s'ehenuu kjuatsjo.

25 'Tíb'ejñá chubayanuu nd'ai tunga kuichúhú chubá nk'ie nga najmi ta k'uejñá chubayahanuu. K'uejñá chji sisinnuu Ntía Na'miú.

26 Kui nistjiun kuinchú ni xi mjenuu ngajona. Najmi kamachjén tsa an kuankintjájínuu nginkun Ntia Na'miu.

27 Kui xi ta tjoho jun, at'aha tjonuu an ko s'ejinnuu nga má tíjña Ntjaná nibahana.

28 Má tíjña Ntia Na'miu nibahana ko jáa asunnteí. K'uejñá ngáhana asunnteí ko kfínse ngáha ra Ntia Na'miu.

29 B'a incha kitsú já ni'yakuyáha:

—Nd'ai tichubako kixi kixini. Najmi tíb'ejña chubayani.

30 Tímanjinni nd'ai nga yai ngayjee ni xi tjín ko najmi machjén tsa tjín xi nguásjaiyahi. Kui kjuaha nga s'ejhinni nga má tíjña Ntjaná nibahani.

31 B'i kitsú Jesu:

—¿A s'ejinnuu nd'ai?

32 Tunga kuichúhú chuba ko ja kuichu chubo nd'ai nk'ie nga nkúnkú kuankín t'axiún nga saténdzjoyo ko k'úejña subanú. Tunga najmi tíjña subaná, at'aha Ntia Na'miu tíjñakona.

33 Tíxinyanuu ni xu'bi tu xi s'ehenuu kjuajyuna. Un skuenuu asunnteí, tunga tsjohó kat'enuu at'aha an ja kits'in nganaha asunnteí.

17

B'i ts'ín kinchjantjai Jesu já ni'yakuyáha

1 Nk'ie nga ja kamaha Jesu nga b'a kitsú, as'ai tsasenjinki nk'a ján ko kinchjako Ntjaná nga b'i kitsú:

—Ji Na'mi, ja kuichu chuba. Takúchji kjuachánkahá Ntíhi tu xi ko kui Ntíhi kuakúchjihi kjuachánkahí.

² At'aha kik'ai xáhi xi má nga kuatéxumaha ngayjee xuta, tu xi ts'ínk'íéntu tík'un síhin ngayjee xi ji kik'aihi.

³ Nga k'úéntu tík'un sín xuta, kui xi tsuhu ra nga skuéhi ji xi Ntia nku tutuu ko nga skuena an Jesucristo xi kin'e nibái.

⁴ 'Ja tsakuchjá kjuachánkahi asuntei nga kits'intjusan xá xi kik'ainí.

⁵ Nd'ai Na'mi, takúchji kjuachánkana nginkuin, kjuachánka xi tu b'a ts'ín jáhá tíjñana nginkuin kintehe ni nga kis'ejña asuntei.

⁶ 'Ja y'ejña chjihí xuta yáha ji, xuta xi kik'ainí ajihin xuta xi tjin asuntei. Ji ts'i xuta xu'bi ko kik'ainí, ko kits'intjusun éhin.

⁷ Mankjihin nd'ai nga ngayjee ni xi kik'ainí má tinchin nibáha.

⁸ At'aha én xi kik'ainí, kixinyaha xuta xu'bi. Kits'ínk'áihin ko kamankjihin nga kjuaxi nga má tinchin nibahana. S'ejihin nga ji kin'e nibáni.

⁹ Tíbankintjáihi xutai. Najmi tíbankintjáihi xuta asuntei. Tíbankintja xuta xi kik'ainí at'aha ji ts'i.

¹⁰ Ngayjee xuta xi ts'an ji ta ts'i, ko xi ts'i an ta ts'an. Tíma chji kjuachánkana ajihin xuta xu'bi.

¹¹ 'An kfián má tinchin, tunga kui k'úéntu sa asuntei. Tsje ní ji, Na'mi. Nga'yihin chúnkoho ri xuta xu'bi xi kik'ainí tu xi nkuhú incha kamaha xi nkúhu ñá.

¹² Nk'ie nga tsátejñajihin xuta xu'bi asuntei, kikunkoho ra nga'yihin ko tsasehe. Ndaha nku najmi kindyja. Tu nku sahá xi tjeheñ ra nga ndyja, kui xi kindyja tu xi kuitjusuhun ni xi tít'a xujun éhin.

13 'Tunga nd'ai má tinchin tífia. Tíxinya ni xu'bi nk'ie nga tíjña sa asunntej tu xi s'ejñajin kikjihin ra kjuatsjona xuta xu'bi.

14 An kixinyaha éhin, ko xuta asunntej kits'in unkiehe at'aha najmi asunntej antehe xi nkú ts'in najmi asunntej antena.

15 Najmi títbankihi nga kuich'onsjei asunntej, tunga chjúxin t'axihín ri ni xi ch'onk'uun.

16 Najmi asunntej antehe xi nkú ts'in najmi asunntej antena.

17 Éhin bakúya ni xi naxu tjín. N'ei nga katumankjihin xuta xu'bi ni xi naxu, tu xi kats'ínkjas'ehen ri yjoho nga ts'ín ni xi mjehi.

18 Xi nkú ts'in kin'e nibání asunntej, b'a ts'in títs'ínkjía xuta xu'bi asunntej.

19 Ngandaha xuta xu'bi títsjaha yjona nga ts'ian ni xi mjehi, tu xi ko ta kui kamaha ra ts'ínkjas'ehen ri yjoho nk'ie nga kamankjihin ni xi naxu tjín.

20 'Najmi tu nku xuta xu'bi títbankintja. Ta títbankintjá xi s'ejihin an nk'ie nga kuint'é én xi kuitsuya xuta xu'bi,

21 tu xi nkuhú kamaha ngayjee. Xi nkú ts'in tinchunjinní ko an tíjñajihin, Na'mi, b'a ta ts'in nkuhú katumajinná xuta xu'bi, tu xi s'ejihin ra xuta asunntej nga ji kin'e nibání.

22 Kitsjaha xuta xu'bi kjuachánka xi kik'ainí tu xi nkuhú kamaha xi nkú ts'in nkuhú mahaná.

23 An tíjñajihin xuta xu'bi ko ji tinchunjinní tu xi b'a ts'in nkuhú kuichú maha. B'a ts'in xuta asunntej kamankjihin ra nga ji kin'e nibání ko nga tjohi xuta xu'bi xi nkú ts'in tjohi an.

24 'Ji Na'mi, mjena nga k'úéntukona xuta

xi kik'ainí má nga kúátejña, tu xi skuehe kjuachánkana xi kik'ainí at'aha kin'etjóni kintehe ni nga kamanda asunntej.

²⁵ Ji Na'mi xi naxu n'ekoi xuta, xuta asunntej najmi behi. Tunga máha an, behe ko ta xuta xu'bi be nga ji kin'e nibáni.

²⁶ Y'ejña chjihí xuta xu'bi yáha ji ko tu nku k'uejña chjihí saha, tu xi kamaha ra ts'íintjoho xuta xinkjin xi nkú ts'in tjohi an. B'a ts'in kúátejñajihin ra.

18

B'i ts'in j'aichj'anijé Jesu

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Nk'ie nga ja kamaha nga kinchjako Ntjaná Jesu, as'ai tsitjuko já ni'yakuyáha. Incha ngji ngabantá ntáxunká Cedron ko jas'en nku ante má tjintje yá tu.

² Juda xi títs'ínkjas'eheñ ta be ante xu'bo, at'aha nkjin niyá kama ñjako Jesu já ni'yakuyáha yo.

³ Kui nga Juda j'aikoho já jun ko chuba já xi kunntá ninku xi kits'in nibá já na'mi k'aku ko já fariseo. Kui xi incha y'a nd'í ko kicha.

⁴ Ja be Jesu ngayjeñ ni xi kamaha ko tsasinjña títjun nga b'i kitsúhu jóo:

—¿Yá xi t́binchisjó?

⁵ B'a incha kitsú jóo:

—Jesu, nda xi nibáha Nazaret.

—Ahán niu —kitsú Jesu.

Ta kabasinjñajihin jóo Juda xi títs'ínkjas'eheñ.

⁶ Nk'ie nga b'a kitsú Jesu: “Ahán niu”, incha ngjinji astun jóo ko tsixuntu.

⁷ As'ai Jesu ta kingjásjaiyahá ngáha ra:

—¿Yá xi tíbinchisjó?

B'a incha kitsú jóo:

—Jesu, nda xi nibáha Nazaret.

⁸ B'i kitsú Jesu:

—Ja b'a kuaxinnuu nga ahán niu. Tsa an xi tíbinchisjáínú, tjehennto nga katji já xu'bi.

⁹ B'a kama tu xi tsitjusuhun én xi kinchja Jesu nga kinchjako Ntjaná nk'ie nga b'a kitsú: “Na'mi, xuta xi kik'ainí, ndaha nku najmi kits'inndyja.”

¹⁰ As'ai ts'asje kicha xi y'a Simon Pedro ko kingjáha nga tsatet'a tjabaxínñju kixi nda xi 'mi Malco, xi nda musuhu nda na'mi titjuun.

¹¹ Tunga b'ihí kitsúhu Jesu Pedro:

—Tjaya ngáhani kichahi tjabaxíhin. Tsa Ntia Na'miu tísjána kjuanimá xu'bi, ¿a najmi tíhín ni nga un skuena?

¹² As'ai já juun ko nda jun k'akuhu ko já xi kunná ninku incha jakj'ánijé Jesu nga y'é't'a'yún.

¹³ Títjun ngjiko ni'yaha Ana, na'mi nchí'yaha Caifa, xi tíhín nda na'mi títjun nú xu'bo.

¹⁴ Kui Caifa xi tsinchá'a já judio k'aku nga b'a kitsú nga tu sahá nda tjin tsa nku nda kuayántjai ngandaha ngayjee xuta.

*B'i ts'in kitsúya Pedro nga najmi be Jesu
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)*

¹⁵ Simon Pedro ko kj'ai sa nda ni'yakuyá incha kitsjennkíhi Jesu. Nda ni'yakuyá xu'bi behe nda na'mi titjuun ko jas'enko Jesu natsin ni'yaha nda na'mi titjuun.

¹⁶ Tunga máha Pedro, tsasinña natsiun má tjen ankjuo. Kui nga as'ai tsitjuhu nda ni'yakuyá

xi behe ra nda na'mi titjuun ko kinchjako na xi tikunntá ankjuo nga kits'ínkjas'en Pedro.

¹⁷ As'ai kingjásjaiya na xi tikunntá ankjuo:

—¿A najmi kohó ji xi ta chá ni'yakuyáha chá xu'bo?

—Najmi an —kitsú Pedro.

¹⁸ Nch'an kui nistjiun. Kui nga já musu ko já xi kunntáha ninku tincha ts'ínsut'áha yjoho t'a nd'í xi kats'ín'yún. Pedro ta síñajihin nga títs'ínsut'á yjoho.

B'i ts'in kin'ekokjuu Jesu nginkun nda na'mi titjuun

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ As'ai nda na'mi titjuun kingjásjaiyaha Jesu yáha já ni'yakuyáha ko mí nihi xi bakúya.

²⁰ B'i kitsú Jesu:

—Kinchja chji chja nginkun ngayjee xuta. Tehente tsakuyá ni'ya sinagoga ko natsihin ninku má nga ma ñjakú ngayjee xuta judio. Ndaha nku ni najmi kinchja 'ma.

²¹ ¿Á an tíchasjaiyahaní? Chasjaiyaihi xuta xi kint'é ni xi kinchja. Kui xi be ni xi kinchja.

²² Nk'ie nga b'a kitsú Jesu, as'ai kik'onjihin nku nda xi kunntá ninku ko b'a kitsúhu:

—¿Á b'a n'e tíchubakohoni nda na'mi titjuun?

²³ B'i kitsú Jesu:

—Tsa ch'on kuaxian, t'inyaní má én ch'on tsuhu xi kuanchja. Tunga tsa b'a tjín ni xi kuaxian, ¿á kuakich'onjihinní?

²⁴ As'ai Ana kits'ínkji Jesu nginkun Caifa xi nda na'mi titjun nga tjín'yún ts'íhin ra.

B'i ts'in Pedro b'ahá tá kitsú ngáha nga najmi be Jesu

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Máha Simon Pedro, kabasinjña sa nga títs'ínsut'á yjohó t'a nd'íu. As'ai kichasjaiyaha:

—¿A najmi kohó ji xi tá nku nda ni'yakuyáha ndo?

Tunga najmi kits'ínkiehé yjohó Pedro. B'a kitsú:

—Najmi an niu.

²⁶ Nku nda musuhu nda na'mi tíjjuun xi xinkjín maha nda xi Pedro tsatet'a tjabaxínñju, kui xi tá kingjásjaiyaha:

—¿A najmi kuakiehé ra nga kó ji kabisinjñakoi ndo ján má tjíntje yá tuu?

²⁷ Tunga b'ahá tá kitsú ngáha Pedro nga najmi be Jesu. Kó tá kuihi chubó kikjintá nku xanta.

B'i ts'in kin'ekokjua Jesu nginkun nda tíjjuun Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5, 13-25)

²⁸ As'ai tsitjukohó jóo Jesu ni'yaha Caifa nga ngjikohó ni'ya pretorió, má nga ts'in kjuá nda tíjjuun Roma. Ja tífi ma sen niu kó najmi incha jas'en jóo ni'ya pretorió, at'aha tsa kjuas'en nku ni'ya xi najmi xuta judiό ts'e, tsuhu rá nga najmi tá jehe nginkun Ntíaná kó najmi tá ma kjinehe nichinehe S'í Pascua.

²⁹ Kui nga tsitjusjehe Pilato natsiun nga j'ai nchjakohó rá. B'a kitsúhu jóo:

—¿Mí kjuaha tibatéjénehenu ndai?

³⁰ B'a kitsú jóo:

—Tsa najmi nda ch'onk'un niu, najmi aya ntsai rá n'ekjas'ein.

³¹ B'a kitsú Pilato:

—Tu sahá tankínkoo ko n'ekokjuoo xi nkú ts'ín tijná kjuatéxumanuu.

B'a kitsú já judio k'aku:

—Tijná nkjúnni tsa n'ek'iein xuta.

³² B'a ts'ín tsitjusuhun én xi kinchja Jesu nga kitsúya títjun nkú ts'ín kuayáha.

³³ As'ai jas'en ngáha Pilato ni'ya pretorio. Kinchjahá Jesu ko b'a kitsúhu:

—¿A ji xi nda rejhi xuta judio?

³⁴ B'i kitsú Jesu:

—¿A kuentaḥi b'a túbixihinni, a ra tjihín xi kuatsúyahi yáha an?

³⁵ B'a kitsú Pilato:

—¿A nda judioná? Xuta nankihi ko já na'mi k'aku kuats'ínkjas'enna ji. ¿Mí nihi xi kin'ei?

³⁶ B'i kitsú Jesu:

—Najmi b'a ts'ín batexuma xi nkú ts'ín batéxuma já rej xi tjin asunntej. Tsa ni xi b'a ts'ín tibatexumahana kai, kjaántjaina xi tijncha ts'ínxát'ana tu xi najmi n'ekjas'ehen ra an já judio k'aku. Tunga najmi b'ahá ts'ín tibatexuma.

³⁷ B'a kitsú Pilato:

—¿A xúhu nda rej ní?

B'i kitsú Jesu:

—Nda rej, xi nkú túbixín. Tunga kitsinná ko jáa asunntej tu xi kuakuyáhana ni xi naxu tjin. Ngay-jeé xuta xi ts'ínkjáihin ni xi naxu tjin nt'é ntana.

³⁸ B'a ta kitsú ngáha Pilato:

—¿Mí nihi xi naxu?

Nk'ie nga b'a kitsú, as'ai tsitju nga ngjise ngáha ra xuta judio. B'a kitsúhu:

—Najmi chumi jéhe tísakújinna tsa tjeḥen ndo.

³⁹ Tunga b'ahá ts'ín tǐjña niyánu nga ts'in ndáihǐ nku nda nubayá xi binchinú nga S'í Pascua. ¿A mjenú nga ts'in ndáihǐ nda reihǐ xuta judio?

⁴⁰ As'ai b'a incha kitsú jóo nga kikjintáya:

— ¡Najmi tu kui ndo n'e ndáihǐ! ¡Tu sahá Barraba n'e ndáihǐ!

Máha nda Barraba, nda ndyjéhe niu.

19

¹ As'ai kitsjá kjuá Pilato nga s'ehé Jesu.

² Já juun kits'ínnda nku corona na'yá ko y'é'aha nintaku. Kits'ínngja nku najyun ndju kuan xi nkúhu xi bja já rej nga incha kik'aya.

³ J'aik'úhún ko kik'onjin nga b'a kitsúhu:

— ¡Antahi, nda reihǐ xuta judio!

⁴ As'ai tá tsitjuhú ngáha Pilato natsiun ko b'a kitsúhu jóo:

— Ts'ink'onsjenu ndo natsiun tu xi cháhanu nga najmi chumi jéhe xi tísakújinna ndo.

⁵ As'ai tsitju Jesu natsiun nga tjí'a ts'íhin ra corona na'yóo ko nga yja ts'íhin najyun ndju kuon. B'a kitsú Pilato:

— ¡Á ndo ei!

⁶ Já na'mi k'aku ko já xi kunntá ninku, nk'ie nga incha kíkíe Jesu kikjintáya:

— ¡Tjat'a kruǐ ndo! ¡Tjat'a kruǐ!

B'a kitsú Pilato:

— Tu sahá jun tankínko ko tjat'a kruu. An najmi chumi jéhe xi tísakújinna ndo.

⁷ B'ahá tá kitsú ngáha já judio k'aku:

— Tǐjñani kjuatéxuma ko xi nkú ts'ín tǐjña kjuatéxumani tjíhin nga kuayá ndai, at'aha Ntíhi Ntjáná tít's'ín ma yjoho.

⁸ Nk'ie nga kint'é Pilato niu, 'yún kitsankjún sa.

⁹ Ta jas'ehén ngáha ni'ya pretorio ko b'a kitsúhu Jesu:

—¿Má nibáhani?

Tunga najmi kinchjahá Jesu.

¹⁰ As'ai b'a kitsú Pilato:

—¿A najmi chubakohóni? ¿A najmi yaní tsa kama kjuat'á kruuhu ko tsa ts'in ndai ngáhara?

¹¹ B'i kitsú Jesu:

—Ndaha nku ni najmi kama n'ení tsa najmi Ntjaná kitsjá xáhi. Kui kjuaha, xi kits'ínkjas'ehenna aya ntsai 'yún tjen saha ra jé nga ji.

¹² Kui chubo kik'atuts'ihin Pilato nga tsangisjai nijá xi nkú ts'in kama ts'ín ndai ngáha ra Jesu. Tunga b'ihí ts'in incha kikjintáya já judio k'aku:

—¡Tsa n'e ndaihi ndo, najmi nda tín'ei nginkun nda títjun Cesar! ¡Xi nda rej ts'in ma suba yjoho, kui xi tífi kontraha nda títjun Cesar!

¹³ Nk'ie nga kint'é Pilato én xu'bi, as'ai kik'onsje Jesu natsiun ko y'ejña ante xi má nga ts'in kjuá, ante xi 'mi Má Kjiya Ndjió, én xi tsuhu ra Gabata nga én hebreo.

¹⁴ Nistjin xu'bi ja tíncha b'énda xuta ni xi ts'e S'í Pascua, at'aha ja tóbichú tiña s'íu. Nkú ra ma nga chuba te jo niu. As'ai b'a kitsúhu Pilato xuta judio:

—¡Á nda reinuu ei!

¹⁵ B'a incha kitsú xuto nga kikjintáya:

—¡Tich'onsjei ndo! ¡Tich'onsjei! ¡Tjat'a kruj ndo!

B'a kitsú Pilato:

—¿A ngjuat'á kruuná nda reinuu?

B'a kitsú já na'mi k'aku:

—¡Najmi tjín sani kj'ai nda rej, tu nku saha nda títjun Cesar!

16 As'ai Pilato kitsjá kjuá nga s'et'a kruu Jesu ko incha ngjikoho jóo.

B'i ts'ín kis'et'a kruu Jesu

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 As'ai tsitju Jesu nga y'anji kruuhu nga ngji ante xi 'mi Nintaku Anima, én xi tsuhu ra Golgota nga én hebreo.

18 Yo kis'et'a kruu kui ko jo sa ja. Nku xi kis'et'a kruu nga kixihj ko nku nga skúhun.

19 Kitsjá kjuá Pilato nga s'et'a nku yáte antsjáku kruu. B'i ts'ín kis'et'a: “Jesu, nda xi nibáha Nazaret, nda reihj xuta judio.”

20 Nkjin xuta judio kits'inya ntuu, at'aha tiña maha naxinantoo ante má nga kis'et'a kruu Jesu ko at'aha kis'et'a yátee én hebreo ko én latin ko én griego.

21 As'ai j'aisehe Pilato ja na'mi k'akuhu xuta judio ko b'a kitsúhu:

—Najmi nda tjin nga: “Nda reihj xuta judio”, tjit'a yátee. Tu sahá t'et'ai nga: “Kui xi kitsú: An xi nda reihj xuta judio.”

22 B'a kitsú Pilato:

—Ni xi kab'et'á, ja kab'et'á.

23 Máha ja juun, nk'ie nga ja kingját'a kruu Jesu, jakjá najyun xi yja nga kits'inxj. Nju ts'asje ko nkúnkú kikanéhe. Ko ta jakjá najyun ndju xi yja Jesu, xi najmi tjihin niyá chjuya. Nkuhú nga ngji'aha kásin santaha tuts'in. Kui nga b'a kitsúhu ra xinkjin:

24 —Najmi tu chjuntiyaá xu'bi. Tu sahá tinútonyáhaná yá xi kama ts'e.

B'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi b'a ts'ín tjit'a: “Kits'ínxihí xinkjín najyunna ko kitsutonyáha najyun ndjuna.” Kui nga b'a kits'ihin já juun.

²⁵ Tíinchat'a tiñaha kruu naaha Jesu, na nichja naaha, Maria chjuúhün Kleofa ko Maria Magdalena.

²⁶ Nk'ie nga kkie Jesu naaha ko nda ni'yakuyá xi 'yún tjohö nga síjña yo, b'a kitsúhu naaha:

—Ji tachjuún, á ntíhi yo.

²⁷ Ko b'i kitsúhu nda ni'yakuyóo:

—Á naahj yo.

Ta kuihi chubö nda ni'yakuyá xu'bi kitsjantehe naaha Jesu ni'yaha.

B'i ts'ín k'ien Jesu

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Nk'ie nga ja kama ni xu'bi, be Jesu nga ja kama ndjuú ngayjee ni xi tjihin nga kuitjusun. Tu xi tsitjusuhun xi nkú ts'ín tjit'a éhen Ntíaná, kui nga b'i kitsúhu:

—Xintá tímana.

²⁹ Síjña yo nku nisa ninte xi tíincha binu san. Nku nixú kits'ínk'anchikoho jóo binu soon. Kui xi y'éku k'akuhu nku yáxá nga kitsungi'a ts'a Jesu.

³⁰ Nk'ie nga kits'i Jesu binu soon, b'a kitsú:

—Ja kuitjusunye.

As'ai kingjénsten nintaku ko akui k'iehn.

³¹ Kui nistjiun tís'enda ni xi ts'e S'í Pascua. Kui nga najmi mjehe rá já judio k'aku tsa s'et'a kruu yjoninte k'ien nk'ie nga kuichú nistjin nkjúun, at'aha 'yún nkjún kui nistjin xu'bo. Kui nga

tsankih_i ra kju_a Pilato nga chjút'okjáha sjai já xi kjintut'á kruu_o nga chjúxin yjonintehe t'a kruu.

³² As'ai j'ai já juun ko kikjet'okjá sjai nda xi tjun kjit'a ko sjai nda xinkuu xi ta kjit'a kruuko Jesu.

³³ Tunga nk'ie nga incha tsichu má kjit'a Jesu, kikie nga ja ka'me. Najmi kikjet'okjáha sjai.

³⁴ Tunga nkuhú nda juun kik'iénjinkih_i kicha 'mehe Jesu ko tje'n'yún tsitjuhú jní ko ntánijua.

³⁵ Nda xi kikie ni xi kamo_o, kui xi kitsúya ni xi kama ko kjuaxi ni xi tsuya. Be nga kjuaxi ni xi tsuya tu xi ta s'ejihinnuu ko jun.

³⁶ At'aha b'a kama tu xi tsitjusuhun éhen Ntíaná xi b'a ts'ín tjít'a: “Ndaha nku ninta_ha najmi chjút'okjá.”

³⁷ Ko ta tjít'a ya éhen Ntíaná má nga b'a títsu: “Kuasehe jóo nda xi kis'enjinkih_i kicha.”

B'i ts'ín kis'eyajni Jesu

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Askahan nk'ie nga ja b'a kamo_o, nku nda xi nibáha nanki Arimatea xi 'mi Kuse tsankih_i kju_a Pilato nga ngjuai_{ko} yjonintehe Jesu. Kui Kuse xi ta nda ni'yakuyáha Jesu tunga tu kitsjennkí 'mahá ra at'aha tsankjún já judio k'aku. As'ai kitsjá kju_a Pilato ko ngjik'á ndo yjonintehe Jesu.

³⁹ Ko ta Nicodemo, nda xi ngjisehe Jesu nga jyuun, j'aiko nkú ra ma katé kilu ni xi sinjne xi 'mi mirra ko aloe xi j'atjijinko_{ho} xinkjín.

⁴⁰ Incha jak'á nga jo_o yjonintehe Jesu ko kik'ontikjánu najyun ndju nga kik'onjnu ts'íh_{in} ra ni xi sinjne, xi nkú ts'ín tíjña niyáha xuta judio nga fáyanji xinkjín.

41 Má kis'et'a kruu Jesu, tiña maha nku ante má nga tjíntje yá tu. Ante xu'bo tíña nku tsjó tsetse xi ndaha nku najmi kje s'eya.

42 Yo kingjáya jóo yjonintehe Jesu, at'aha tíña tiña tsjóo ko at'aha kui nistjiun tíncha b'enda xuta judio ni xi ts'e síu.

20

*B'i kama nk'ie nga j'áiyaha Jesu ngabayoo
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)*

1 Tuminku ta jyun nk'ie nga jyunya sa, ngjisehe tsjóo Mariá Magdalena ko kieke nga kachjuxín ndjio xi kis'echjanehe tixa tsjóo.

2 As'ai tsangatsanka nga ngjisehe Simon Pedro ko nda ni'yakuyá xinkuu xi Jesu 'yún tjoho. B'i kitsú:

—Ja kachjuxín yjonintehe Chá Ntíaná aya tsjóo ko najmi yaj má kas'ejña ngáha!

3 As'ai tsitjusje Pedro ko nda ni'yakuyá xinkuu nga ngjisehe tsjóo.

4 Tsangatsanka nga jo, tunga nda ni'yakuyá xinkuu 'yún kitsa tsangatsanka sa nga Pedro ko tjun tsichu tsjóo.

5 Tunga tu tsasekjás'ehén ko kieke nga kjijña najyun ndju xi tsich'ontikjájnu yjonintehe Jesu. Najmi jas'en tsjóo.

6 As'ai tsichu tjennkihí Pedro ko jas'en aya tsjóo. Kieke najyun ndju xi kjijña yo

7 ko najyun xi tsich'ontikjájnu nintaku Jesu. Kui xi najmi kjijñakjoko najyun ndjuu. T'axín kjijña nga tjíkjoya.

⁸ As'ai ta jas'en nda ni'yakuyá xinkuu xi tjun tsichusehe tsjóo. Kikie kó kis'ejihin nga tijná tík'un Jesu.

⁹ At'aha najmi kjee mankjihin jóo éhen Ntiana xi b'a ts'in tjit'a nga tihin nga kj'uaíya ngáha ra Jesu ngabayoo.

¹⁰ As'ai kik'óya ngáha já ni'yakuyóo ni'yaha.

*B'i ts'in tsakúchiji yjoho Jesu Maria Magdalena
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Tunga máha Maria, tsasinjña natsihin tsjóo nga tikjintá. Ta tikjintá ts'ihin nga tsasekjás'en tsjóo

¹² kó kikie jo ntítsje xi yja najyun taba, xi kab'entusún ante má nga kis'ejña yjonintehe Jesu. Nku xi kab'ejña má kis'ejña nintaku kó nku xi kab'ejña má kitsjen sjai.

¹³ B'a kitsú ntítsjee:

—Ji tachjuún, ¿á tich'ihini?

B'a kitsú Maria:

—At'aha kachjuxín yjonintehe Chá Ntiana. Najmi be má kafi s'ejña ngáha.

¹⁴ As'ai kits'ínk'ótjiya kó kikie nga yo kabasinjña Jesu, tunga najmi kamankjihín ra tsa Jesu niu.

¹⁵ B'i kitsú Jesu:

—Ji tachjuún, ¿á tich'ihini? ¿Yá xi tbinchisjáí?

Tu nda xi kunntáhá yá tu xi tjin yo kits'in ma Maria kó b'a kitsú:

—Ji, tsa ji ka'mikoi yjonintee, t'inyaní má kafajñai kó kfínkj'a ngáhana.

¹⁶ —Ji Maria —kitsú Jesu.

Kits'ínk'ótjiya Maria kó b'a kitsúhu nga én hebreo:

—¡Raboni!

Kui éin xi tsuhu ra Maestru. B'i kitsú Jesu:

¹⁷ —Najmi tu nuba'yúnní, at'aha najmi kjee finjia má tíjña Na'mina. Tunga t'inyahá ri já nts'é nga kfínnjia má tíjña Na'mina xi ta Na'minu, Ntiana xi ta Ntianu.

¹⁸ As'ai Maria Magdalena ngji tsúyaha já ni'yakuyóo nga kabe Nda Ntiana kó kitsúyaha ni xi kitsúhu.

B'i ts'ín tsakúchiji yjoho Jesu já ni'yakuyáha
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Nk'ie nga ja kama jyuun ta kuihi nistjin tuminku, tjíchja ankjua má nga kab'entu já ni'yakuyóo, at'aha tíncha tsankjún já judio k'aku. As'ai Jesu j'ai sinjñajihin kó kikjaniñaha nga b'i kitsúhu:

—Kas'enuu kjuajyu.

²⁰ Nk'ie nga b'a kitsú, tsakúchji ntsja kó 'mehe. Tsjo kamaha já ni'yakuyóo nga kieke ngáha Nda Ntiana.

²¹ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Kas'enuu kjuajyu. Xi nkú ts'ín kits'ín nibána Ntia Na'miu, b'a ta ts'ín ts'inkjínuu nd'ai.

²² Kikjenimajin jóo kó b'i kitsúhu:

—N'ekjóhon Espiritu Santo.

²³ Xi n'endyjat'ohoo jéhe kama ndyjat'aha jéhe. Xi najmi n'endyjat'ohoo jéhe tu nku s'ehé ra jé.

B'i ts'ín tsakúchiji yjoho Jesu Toma

²⁴ Toma xi ta 'mi nda'yun, xi ta nku nda ni'yakuyá xi te jóo, najmi tíjña nk'ie nga j'ai Jesu.

²⁵ As'ai já ni'yakuyá xingisoo b'a kitsúhu ndo:

—Kuayai Nda Ntiana.

B'a kitsú Toma:

—Tsa najmi skue chubaha xiun aya ntsja ko tsa najmi tsungis'en najnu ntsa ma ngijhi xiun ko tsa najmi tsungis'en ntsa 'mehe, najmi s'ejinna.

²⁶ Nk'ie nga j'a jin nistjin, ta jintuhú ngáha já ni'yakuyóo nku aya ni'ya ko ta tijná ñja Toma. As'ai ta j'ai sinjñajihín ngáha ra Jesu, nk'ie nga tjíchja ankjuo. B'i kitsúhu nga kikjaniñaha:

—Kas'enuu kjuajyu.

²⁷ As'ai b'a kitsúhu Toma:

—Nibá mahi ei. Chaseihí ntsa ko tinungis'ein najnu ntsai ko tinungis'ein ntsai 'mena. Najmi nda tin'ei nga najmi tís'ejihin. N'e s'ejinní.

²⁸ B'a kitsú Toma:

—Ji Nda Ntia ko Ntiana!

²⁹ B'i kitsú Jesu:

—¿A at'aha kuayaní, a kui kjuaha kuas'ejihin ri? Á b'a nda tjihin ts'e xuta xi tís'ejihin an ndaha tsa najmi tibena.

Kui ngat'ai kin'endaha xujun

³⁰ Nkjin ko kj'ai sa kjuankjun xi kits'in Jesu nginkun já ni'yakuyáha. Kui xi najmi kis'et'ayje xujun xu'bi.

³¹ Tunga ni xu'bi kis'et'a tu xi s'ejihinnuu nga Jesu xi kits'in nibá Ntiana, nga kui xi Ntíhi Ntiana, tu xi b'a ts'in kuintsuba tik'uhunnu nga s'ejinnuu kui.

21

B'i ts'in tsakúchjihí yjoho Jesu yatu já ni'yakuyáha

¹ Askahan ta tsakúchjihí ngáha ra yjoho Jesu já ni'yakuyáha andai ntáchak'un Tiberia. B'i ts'in tsakúchjihí yjoho.

² Nkuhú incha kab'a xinkjín nga kab'entu Simon Pedro, Toma xi ta 'mi nda'yun, Natanael xi nda xi nibáha nanki Cana, nanki xi tijnajihin ante Galilea, jáha Zebedeo ko kj'ai sa jo já ni'yakuyá.

³ As'ai b'a kitsú Simon Pedro:

—Tjio kfin tsuba.

B'a kitsú já xingiso:

—Ko jin kuankin.

As'ai incha jas'en nku tsutsu, tunga kui nistjen xu'bo ndaha nku tjio najmi kisakúhu.

⁴ Nkú ra ma nga ja tifi ma sen, j'ai sinjna Jesu andai ntachak'uun, tunga najmi kamankjihín ra já ni'yakuyáo tsa Jesu niu.

⁵ As'ai b'i kitsú Jesu:

—Jun já, ¿a najmi kjee sakúnuu tjio?

—Najmi —kitsú jóo.

⁶ B'ahá ta kitsú ngáha Jesu:

—Xi tjehen nga kixihi tsutsuu chjanik'o na'yanuu ko sakúnuu.

B'a kits'in jóo ko as'ai ndaha najmi ta ma kjenjahi na'yoo, at'aha nkjin nkjún tjio xi kisakúhu.

⁷ Nda ni'yakuyá xi Jesu 'yún tjoho b'a kitsúhu Pedro:

—iNda Ntjanáhá niu!

Nk'ie nga kint'é Simon Pedro nga “Nda Ntjaná niu” kik'ihin, kingja ngáha najyuhun, at'aha kab'asje, ko kikjanik'ajin yjoho ntachak'uun.

⁸ Askahan já ni'yakuyá xingiso tsichuko tsutsuu nga tib'éfe ts'ihin na'ya xi katsehe tjio, at'aha tiña maha andai ntóo nkú ra ma unchan metru.

⁹ Nk'ie nga tsitjuen jóo tsutsuu, kieke nku nd'í xi tíma 'yún ko nku tjio xi kijijnajin x'íu ko ninkuan.

¹⁰ B'i kitsú Jesu:

—Nibákoo chuba tjiō xi kuasakúnuu.

¹¹ Tsiyajnu Simon Pedro tsutsuu ko y'éfe má kixiu na'ya xi katsehe tjiō i. Unchan ko cháte ko jan maha. Tunga ndahá tsa b'a ts'ín nkjin kamaha tjiō, najmi kitiyá na'yoo.

¹² As'ai b'i kitsú Jesu:

—Nibá chinoo.

Ndaha nku já ni'yakuyóo najmi kama k'un kingjásjaiyaha: “¿Yáha ji?”, tsa kitsúhu, at'aha be nga Ndá Ntíaná niu.

¹³ As'ai j'ai tiña Jesu, jakj'á ninkuon ko kitsjáha jóo. B'a ta kits'íhin tjiō.

¹⁴ Kui xu'bi xi niyá xi ma jahan nga tsakúchjihí Jesu yjohō já ni'yakuyáha askahan nk'ie nga j'áíya ngáha rá ngabayoo.

B'i ts'ín kitsjá xáha Jesu Pedro

¹⁵ Nk'ie nga ja kamaha nga kikjine, Jesu kingjásjaiyaha Simon Pedro:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a 'yún tjo sahi an nga já xu'bi?

B'a kitsú Pedro:

—Johon, Ndá Ntía, yai nga tjona ji.

B'i kitsú Jesu:

—Chúnntai chutsankana.

¹⁶ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha rá niyá xi ma johō:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a tjohi an?

B'a kitsú Pedro:

—Johon, Ndá Ntía, yai nga tjona ji.

B'i kitsú Jesu:

—Chaseihí chutsankana.

¹⁷ As'ai b'ahá ta kitsú ngáha rá niyá xi ma jahan:

—Ji Simon ntíhi Jona, ¿a tjohi an?

Kik'ie nusin nusihin Pedro nga kichasjaiyaha: “¿A tjohi an?”, niyá xi ma jahan. B'a kitsúhu:

—Ji Nda Ntia, ji xi yai ngayjee ni xi tjín. Yai nga tjona ji.

B'i kitsú Jesu:

—Chúnntai chutsankana.

¹⁸ Kjuaxi ni xi tíxihin. Nk'ie nga ndyja sahi, kindyja subai najyihin ko k'in tu má nga kama mjehé ri. Tunga nk'ie nga kama cháí, kfénteí ntsai ko kj'ai xi ts'ínngja ngáha ri najyihin ko ngjuaikohi má nga najmi mjehi k'úín.

¹⁹ B'a ts'ín kitsúya tíjuhun Jesu xi nkú ts'ín kuayá Pedro nga kuakúchji kjuachánkaha Ntianá. Ko b'i ta kitsú yaha:

—Tsjénnkiní.

B'i ts'ín kinchjanijmíyaha Jesu nda ni'yakuyá xi 'yún tjoho

²⁰ As'ai tsasenji astun Pedro ko kikié nga tjénnkihí nda ni'yakuyá xi Jesu 'yún tjoho, xi tíñat'a tiñaha Jesu nk'ie nga incha kikjine nichinehe S'í Pascua ko xi b'a kitsúhu: “Ji Nda Ntia, ¿yá xi ts'ínkjas'ehin?”

²¹ Nk'ie nga kikié Pedro nda ni'yakuyóo, kingjásjaiyaha Jesu:

—Ji Nda Ntia, kui ndai, ¿nkú kamaha?

²² B'i kitsú Jesu:

—Tsa mjena nga k'úéjña santa nkúhu nga kjúái ngáhana, najmi ji tjehen ri nga chai ni xu'bo. Ji tsjénnkiní.

²³ Askahan kik'inyaha én xu'bi xuta ninku, nga najmi kuayá nda ni'yakuyá xu'bo. Tunga najmi b'ahá kitsú Jesu tsa najmi kuayá ndo. B'i ní kitsú:

“Tsa mjena nga k'úéjña santa nkúhu nga kjúái ngáhana, najmi ji tjehe ri nga chái ni xu'bo.”

²⁴ Kui nda ni'yakuyóo tsuya kixi niu ko kui xi y'et'a ni xu'bi. Ko yai nga kjuaxi en xi kinchja.

²⁵ Nkjin sa ni xi kits'in Jesu. Tsa s'et'a ngayjee ni xi kits'in, b'a mana nga najmi s'en ngayjee asuntee xujun xi s'et'a niu.

Éhen Ntíaná
New Testament in Mazatec, Jalapa de Díaz
(MX:maj:Mazatec, Jalapa de Díaz)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, Jalapa de Díaz

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, Jalapa de Díaz [maj], Mexico

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, Jalapa de Díaz

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
e05183c2-7c34-5cdd-8c78-15ea51bd8cbb